

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Βιβλική Αρχαιολογία - Θεσμολογία

Ενότητα 1.1: Ο Ιερός χώρος στο Βιβλικό Ισραήλ

Θωμάς Μαυρομούστακος
Θεολογική Σχολή
Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας

Εισαγωγικά

1

Το βαμά της Γιλγάλ

1. Τα ιερά της Πατριαρχικής εποχής

2

Ιερός χώρος των Χαναναίων στα υψώματα του Γκολάν

1. Τα ιερά της Πατριαρχικής εποχής [2]

- ΣΥΧΕΜ - ΑΒΡΑΜ - ΕΠΑΓΓΕΛΙΑ ΘΕΟΥ.
- ΙΗΣΟΥΣ ΤΟΥ ΝΑΥΗ ΘΑ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙ ΛΙΘΟ ΣΕ ΑΝΑΜΝΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΦΘΕΙΣΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑ ΦΥΛΩΝ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ.
- ΔΡΥΣ ΤΟΥ ΜΑΜΒΡΗ - ΑΒΡΑΑΜ ΜΕΤΑ ΤΗ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ.
- ΒΕΕΡΣΕΒΑ - ΙΣΑΑΚ.
- ΙΑΚΩΒ - ΒΑΙΘΗΛ (ΕΝΥΠΝΙΟ ΜΕ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΚΑ).
- Ο ΤΡΟΠΟΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ ΟΠΩΣ ΤΩΝ ΧΑΝΑΝΑΙΩΝ.
ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΙΝΑΙ Η ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ
Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ.

3

Ιερός Χώρος

και έστησεν Ιακώβ στήλην εν τω τόπω, ω ελάλησε μετ' αυτού ο Θεός, στήλην λιθίνην, και έσπεισεν (έχυσεν) επ' αυτήν σπονδήν και επέχεεν επ' αυτήν έλαιον (Γένεσις 35, 14)

2. Ματσεμπώθ και Ασερώθ - Ειδώλια - Τεραφείμ

Ματσεμπώθ στο μουσείο της Χαζώρ

- ΜΕΤΣΕΜΠΩΘ: ΛΙΘΙΝΕΣ ΣΤΗΛΕΣ ΠΟΥ ΣΥΜΒΟΛΙΖΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ
- ΑΣΕΡΩΘ: ΞΥΛΙΝΕΣ ΣΤΗΛΕΣ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΗΣ ΚΟΡΥΦΑΙΑΣ ΘΕΑΣ ΤΟΥ ΧΑΝΑΑΝΙΤΙΚΟΥ ΠΑΝΘΕΟΥ

Τεραφείμ

ΒΑΒΥΛΩΝΙΑΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ: ΟΙΚΙΑΚΗ ΑΣΕΡΑ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΟΤΑΝ ΜΕ
ΓΟΝΙΜΟΤΗΤΑ (ΡΑΧΗΛ, ΜΕΛΧΟΛ)

3. Το Θυσιαστήριο

ΤΕΣΣΕΡΑ ΚΕΡΑΤΑ.
ΑΛΕΙΦΟΝΤΑΝ ΜΕ
ΑΙΜΑ ΤΟΥ
ΘΥΜΑΤΟΣ
ΑΣΥΛΟ ΟΙ
ΚΑΤΑΔΙΩΚΟΜΕΝΟΙ

7

ΑΚΑΤΕΡΓΑΣΤΟ ΛΙΘΟ: ΟΧΙ ΠΡΟΣΒΟΛΗ ΤΟΥ
ΔΑΙΜΟΝΑ ΤΟΥ ΛΙΘΟΥ
ΧΑΝΑΑΝΙΤΙΚΑ ΜΕ ΚΑΤΕΡΓΑΣΜΕΝΟ ΛΙΘΟ

4. Η Σκηνή του Μαρτυρίου

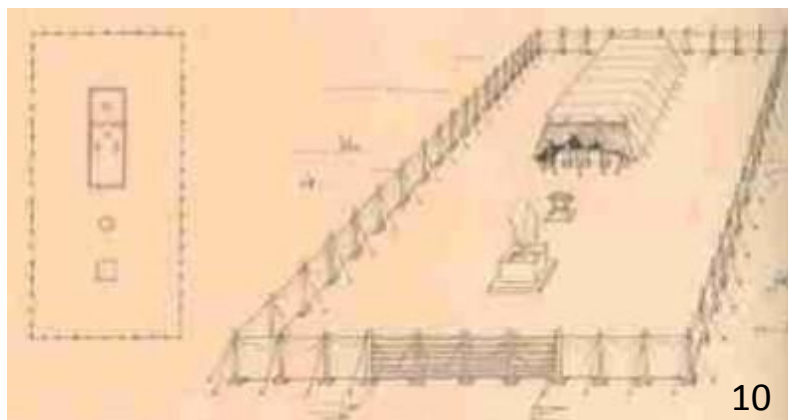
8

4. Η Σκηνή του Μαρτυρίου [2]

καὶ ποιήσεις μοι κατὰ πάντα
ὅσα ἐγὼ σοι δεικνύω ἐν τῷ
ὄρει τὸ παράδειγμα τῆς
σκηνῆς καὶ τὸ παράδειγμα
πάντων τῶν σκευῶν αὐτῆς
οὕτω ποιήσεις

καὶ ποιήσεις κιβωτὸν
μαρτυρίου ἐκ ξύλων ἀσήπτων
δύο πῆχεων καὶ ἡμίσιους τὸ
μῆκος καὶ πῆχος καὶ ἡμίσιους
τὸ πλάτος καὶ πῆχος καὶ
ἡμίσιους τὸ ὕψος (Exo 25:9-10
BGT)

4. Η Σκηνή του Μαρτυρίου [3]

- ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ: ΒΕΣΕΒΗΛΟΣ ΚΑΙ ΕΛΕΑΒΟΣ ΣΕ ΕΠΤΑ ΜΗΝΕΣ.
- ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΝΟΥΜΗΝΙΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΝΙΣΑΝ.
- ΑΣΗΠΤΑ ΞΥΛΑ Η ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΗΣ.
- ΥΦΑΣΜΑ ΜΕ ΠΟΡΦΥΡΟ ΚΑΙ ΛΕΥΚΟ ΧΡΩΜΑ. ΔΙΑΚΟΣΜΗΜΕΝΟ ΜΕ ΑΝΘΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΖΩΩΝ.
- ΕΞΑΣΦΑΛΙΖΑΝ ΤΗ ΣΤΕΓΑΝΟΤΗΤΑ.
- ΛΕΥΚΟ ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΟ ΒΑΜΒΑΚΙ, ΜΕΛΑΝΟ ΔΕΡΜΑ ΚΑΤΣΙΚΙΟΥ, ΕΡΥΘΡΟ ΔΕΡΜΑ ΠΡΟΒΑΤΟΥ, ΔΕΡΜΑ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗΣ ΦΩΚΙΑΣ.

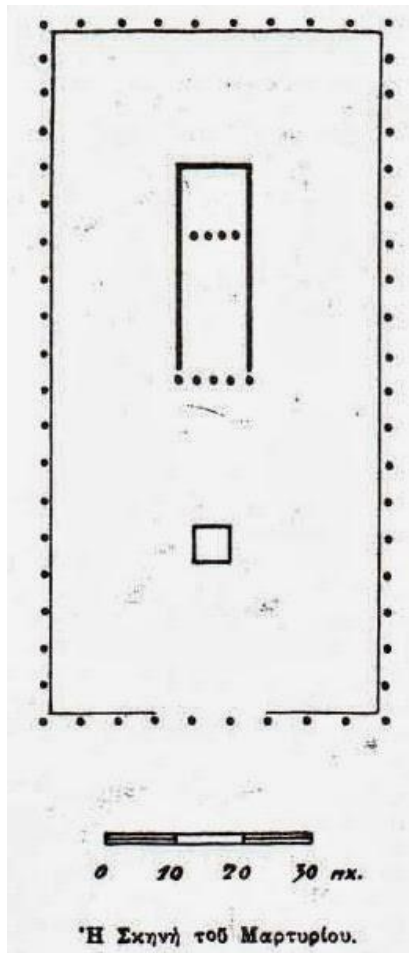
Το αίθριο της Σκηνής του Μαρτυρίου (αναπαράσταση)

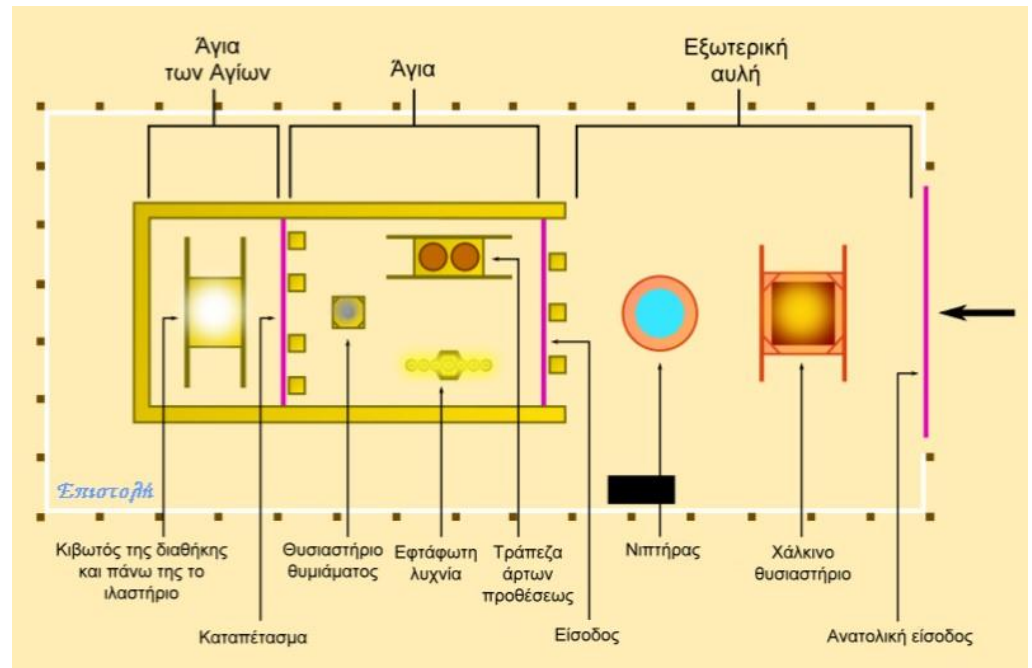
11

Η Σκηνή του Μαρτυρίου [4]

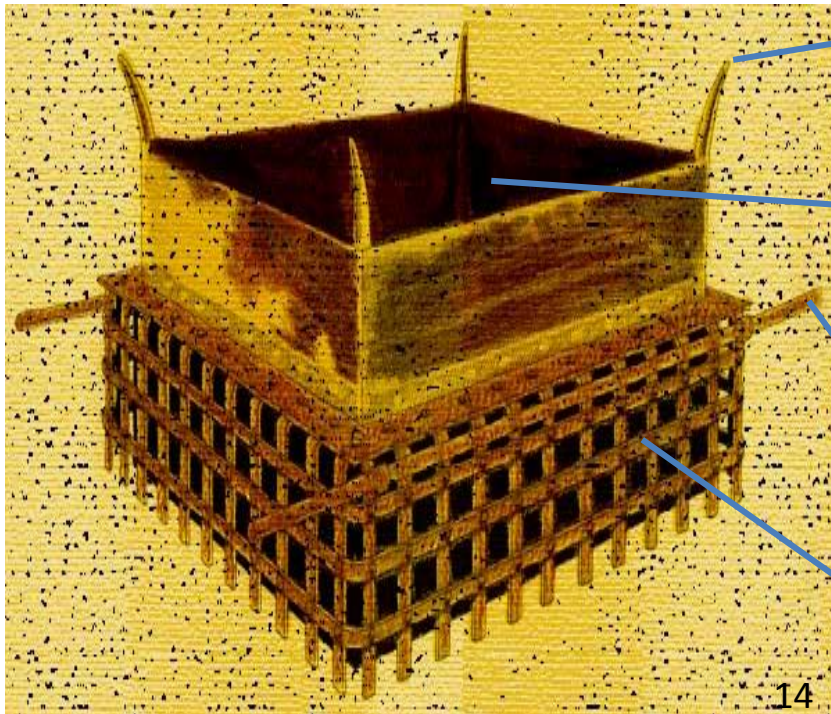
12

13

Το θυσιαστήριο των ολοκαυτωμάτων (αναπαράσταση)

ΧΑΛΚΙΝΑ ΚΕΡΑΤΑ ΣΤΙΣ ΤΕΣΣΕΡΙΣ
ΓΩΝΙΕΣ

ΜΕΤΑΛΛΙΚΗ ΣΧΑΡΑ. ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ
ΤΟΥ ΘΥΜΑΤΟΣ

ΡΑΒΔΟΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

ΒΑΣΗ ΜΕ ΔΙΧΤΥΩΤΟ ΧΑΛΚΙΝΟ
ΠΛΕΓΜΑ

ΞΥΛΟ ΑΚΑΚΙΑΣ ΠΟΥ ΕΦΕΡΕ ΧΑΛΚΙΝΗ
ΕΠΕΝΔΥΣΗ

Ο χάλκινος λουτήρ

- ΧΡΗΣΙΜΕΥΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΗ
- ΠΛΥΣΗ ΤΩΝ ΧΕΙΡΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΟΔΙΩΝ
- ΤΩΝ ΙΕΡΕΩΝ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΛΥΣΗ
- ΤΩΝ ΤΕΜΑΧΙΩΝ ΤΟΥ ΣΦΑΓΙΟΥ

15

Το θυσιαστήριο του θυμιάματος (αναπαράσταση)

ΞΥΛΟ
ΕΠΙΧΡΥΣΩΜΕΝΟ

16

Η επτάφωτη λυχνία (αναπαράσταση)

17

ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΙ
ΓΟΝΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΗ ΦΥΣΗ ΚΑΙ
ΔΥΝΑΜΗ ΤΟΥ ΘΕΟΥ
ΑΜΥΓΔΑΛΙΑ
ΕΠΤΑ ΚΛΑΔΟΙ ΤΗΝ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ
ΑΓΡΥΠΝΟ ΒΛΕΜΜΑ ΤΟΥ ΓΙΑΧΒΕ
ΦΙΛΩΝ:ΕΠΤΑ ΠΛΑΝΗΤΕΣ

18

Μινορά

Δώσε εντολή στους Ισραηλίτες να σου φέρουν ελαιόλαδο χωρίς μούργα, καθαρό, από κοπανισμένες ελαίες, προς φωτισμό, για να καίεται το έλαιον σε λυχνία επτάφωτη (Έξοδος κζ' 20-21)

19

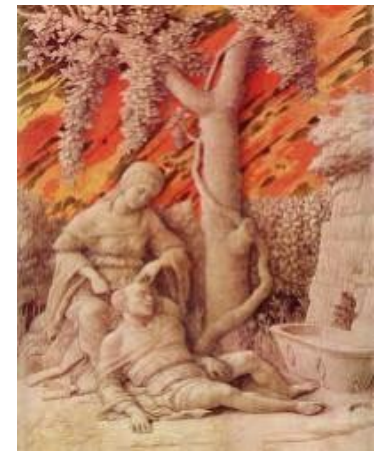

21

20

Πνεύμα Θεού
Σοφίας
Συνέσεως
Βουλής και Ισχύος
Γνώσεως και Ευσεβείας
Φόβου Θεού
(Ησ 11,2)

22

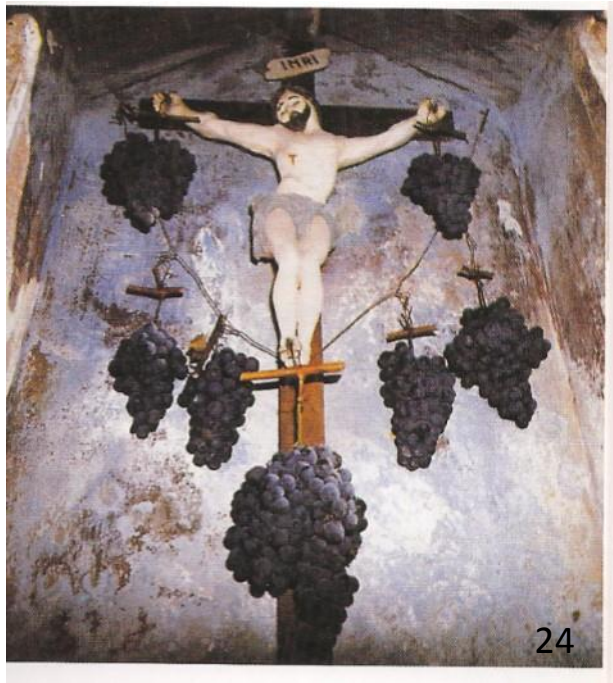
- ΣΚΗΝΗ ΜΑΡΤΥΡΙΟΥ - ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΣΟΛΟΜΩΝΤΑ - ΒΑΒΥΛΩΝΑ - ΠΙΣΩ. ΖΟΡΟΒΑΒΕΛ - ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΗΡΩΔΗ - 70 Μ.Χ. ΜΕΤΑΦΕΡΕΙ Ο ΤΙΤΟΣ ΣΤΗ ΡΩΜΗ ΚΑΙ ΣΜΙΛΕΥΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΑΨΙΔΑ ΤΟΥ ΘΡΙΑΜΒΟΥ.
- ΝΑΟ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΕΙΡΗΝΗΣ. ΣΤΗΝ ΚΑΡΘΑΓΕΝΗ ΟΙ ΒΑΝΔΑΛΟΙ ΤΟ 455 Μ.Χ.
- ΑΝΑΚΤΑΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΤΡΑΤΗΓΟ ΒΕΛΙΣΣΑΡΙΟ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΕΡΝΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ.
- ΤΟ 533 Μ.Χ. ΣΤΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΑ. ΕΚΤΟΤΕ ΑΓΝΟΕΙΤΑΙ Η ΤΥΧΗ ΤΗΣ.

ΑΡΙΘΜΟΙ

Πνεύμα Θεού
Σοφίας
Συνέσεως

Βουλής και
Ισχύος
Γνώσεως και
Ευσεβείας
Φόβου Θεού
(Ησ 11,2)

Εγώ είμι
ο άρτος της ζωής
το φως του κόσμου
η θύρα
ο καλός ποιμένας
η ανάσταση και η ζωή
η οδός και η αλήθεια και η ζωή
η άμπελος η αληθινή.

Αριθμός 6 (τέλειος)

$$\begin{array}{r} 6 \\ 2 \\ \hline 3 \end{array}$$

+

$$\begin{array}{r} 6 \\ 3 \\ \hline 2 \end{array}$$

+

$$\begin{array}{r} 6 \\ 6 \\ \hline 1 = 6 \end{array}$$

25

26

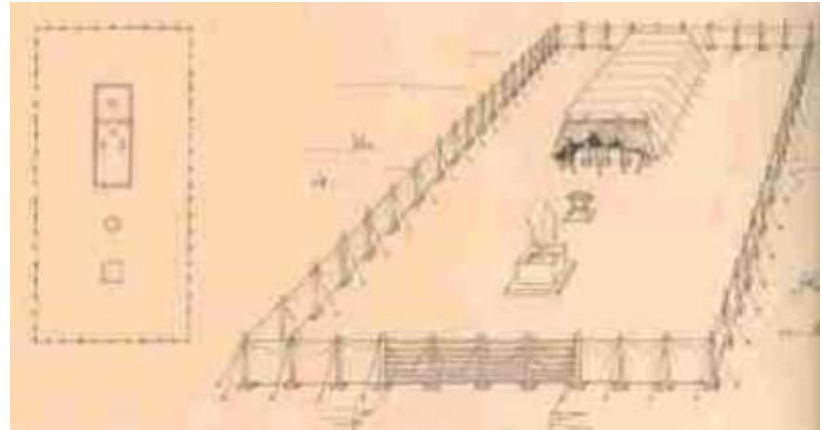

Σκηνή Μαρτυρίου

$$\begin{array}{r} 28 \\ 2 \\ \hline 14 \end{array} + \begin{array}{r} 28 \\ 4 \\ \hline 7 \end{array} + \begin{array}{r} 28 \\ 7 \\ \hline 4 \end{array} + \begin{array}{r} 28 \\ 14 \\ \hline 2 \end{array} + \begin{array}{r} 28 \\ 28 \\ \hline 1 \end{array} = 28$$

27

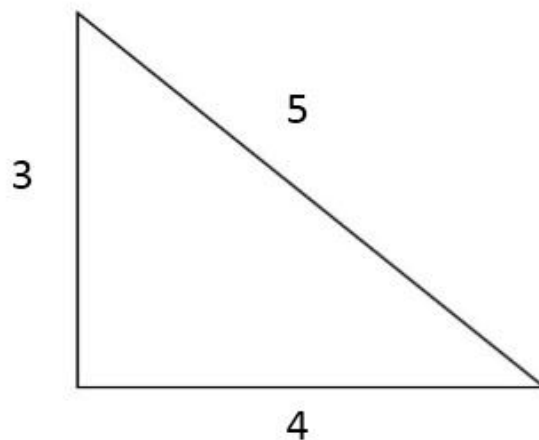
28

² μῆκος τῆς αὐλαίας τῆς μιᾶς **ὀκτῶ καὶ εἴκοσι πήχεων** καὶ εὖρος τεσσάρων πήχεων ἢ αὐλαία ἢ μία ἔσται μέτρον τὸ αὐτὸ ἔσται πάσαις ταῖς αὐλαίαις
³ πέντε δὲ αὐλαῖαι ἔσονται ἐξ ἀλλήλων ἐχόμεναι ἢ ἑτέρα ἐκ τῆς ἑτέρας καὶ πέντε αὐλαῖαι ἔσονται συνεχόμεναι ἑτέρα τῇ ἑτέρα
⁴ καὶ ποιήσεις αὐταῖς ἀγκύλας ὑακινθίνας ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς αὐλαίας τῆς μιᾶς ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους εἰς τὴν συμβολὴν καὶ οὕτως ποιήσεις ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς αὐλαίας τῆς ἐξωτέρας πρὸς τῇ συμβολῇ τῇ δευτέρᾳ
⁵ **πεντήκοντα** ἀγκύλας ποιήσεις τῇ αὐλαίᾳ τῇ μιᾷ καὶ πενήκοντα ἀγκύλας ποιήσεις ἐκ τοῦ μέρους τῆς αὐλαίας κατὰ τὴν συμβολὴν τῆς δευτέρας ἀντιπρόσωποι ἀντιπίπτουσαι ἀλλήλαις εἰς ἐκάστην
⁶ καὶ ποιήσεις κρίκους πενήκοντα χρυσοῦς καὶ συνάψεις τὰς αὐλαίας ἑτέραν τῇ ἑτέρα τοῖς κρίκοις καὶ ἔσται ἡ σκηνὴ μία
⁷ καὶ ποιήσεις δέρρεις τριχίνας σκέπην ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἑνδεκα δέρρεις ποιήσεις αὐτάς
⁸ τὸ μῆκος τῆς δέρρεως τῆς μιᾶς ἔσται τριάκοντα πήχεων καὶ τεσσάρων πήχεων τὸ εὖρος τῆς δέρρεως τῆς μιᾶς μέτρον τὸ αὐτὸ ἔσται ταῖς ἑνδεκα δέρρεσι
⁹ καὶ συνάψεις τὰς πέντε δέρρεις ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ τὰς ἕξ δέρρεις ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἐπιδιπλώσεις τὴν δέρριν τὴν ἕκτην κατὰ πρόσωπον τῆς σκηνῆς
¹⁰ καὶ ποιήσεις ἀγκύλας **πεντήκοντα** ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς δέρρεως τῆς μιᾶς τῆς ἀνὰ μέσον κατὰ συμβολὴν καὶ πενήκοντα ἀγκύλας ποιήσεις ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς δέρρεως τῆς συναπτούσης τῆς δευτέρας
¹¹ καὶ ποιήσεις κρίκους χαλκοῦς **πεντήκοντα** καὶ συνάψεις τοὺς κρίκους ἐκ τῶν ἀγκυλῶν καὶ συνάψεις τὰς δέρρεις καὶ ἔσται ἓν (Exo 26:2-11 BGT)

29

30

Πρωτότυπο τρίγωνο: Οι κάθετες πλευρές του πρωτότυπου τριγώνου έχουν άθροισμα επτά και το εμβαδό του τον τέλειο αριθμό έξι.
 $3^2+4^2=5^2$

Η τράπεζα της προθέσεως (αναπαράσταση)

ΚΥΑΘΟΣ

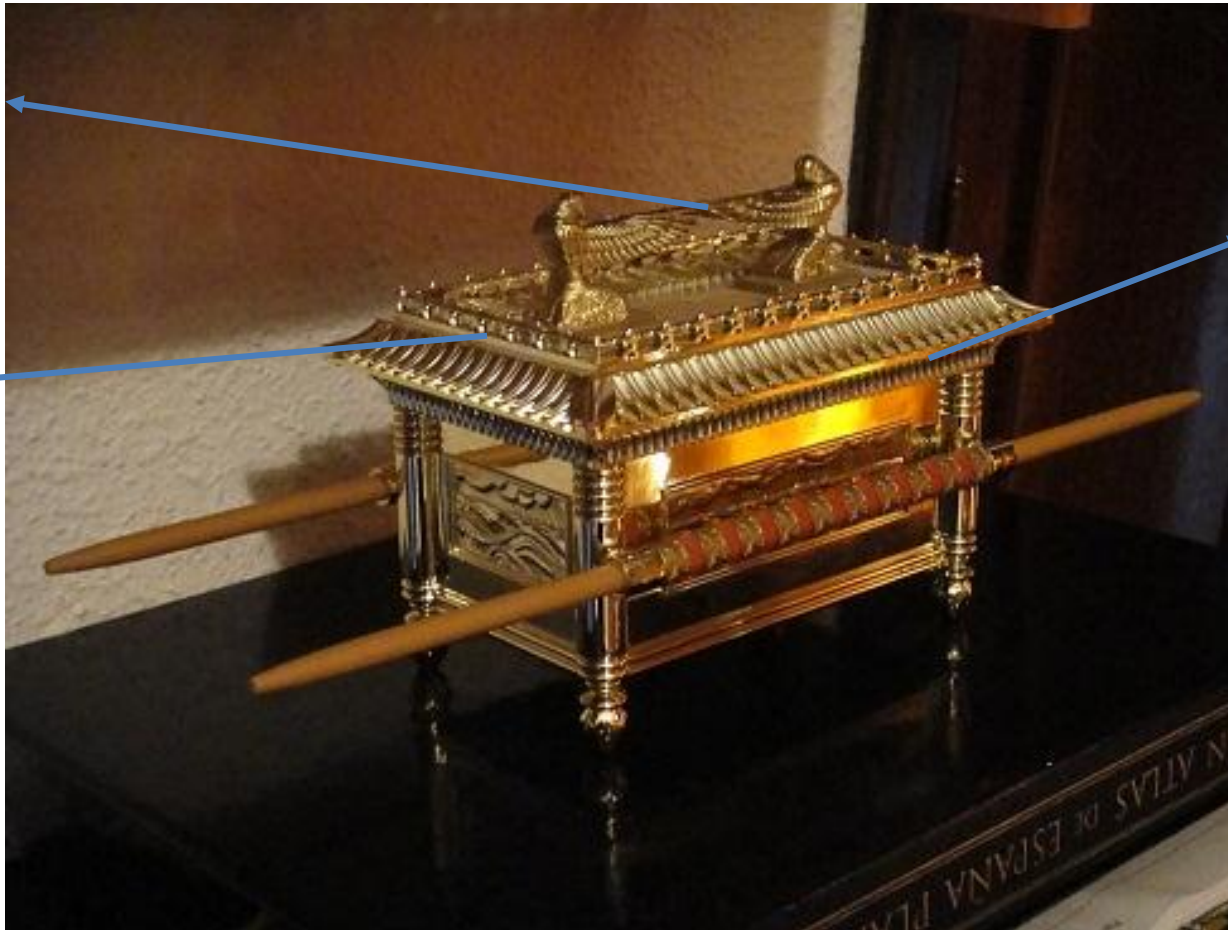
12 ΑΡΤΟΙ. ΕΤΡΩΓΟΝΤΟ ΜΟΝΟ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΙΕΡΕΙΣ. ΚΑΘΕ
ΣΑΒΒΑΤΟ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΙ. (ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΔΑΥΙΔ)

Η Κιβωτός της Διαθήκης

2 ΧΕΡΟΥΒΕΙΜ

ΧΡΥΣΗ
ΠΛΑΚΑ
(ΚΑΡΡΟ
ΡΕΤΗ)

ΦΥΛΑΣΣΟ
ΝΤΑΝ ΟΙ
ΠΛΑΚΕΣ
ΤΟΥ
ΝΟΜΟΥ

32

Η Κιβωτός της Διαθήκης [2]

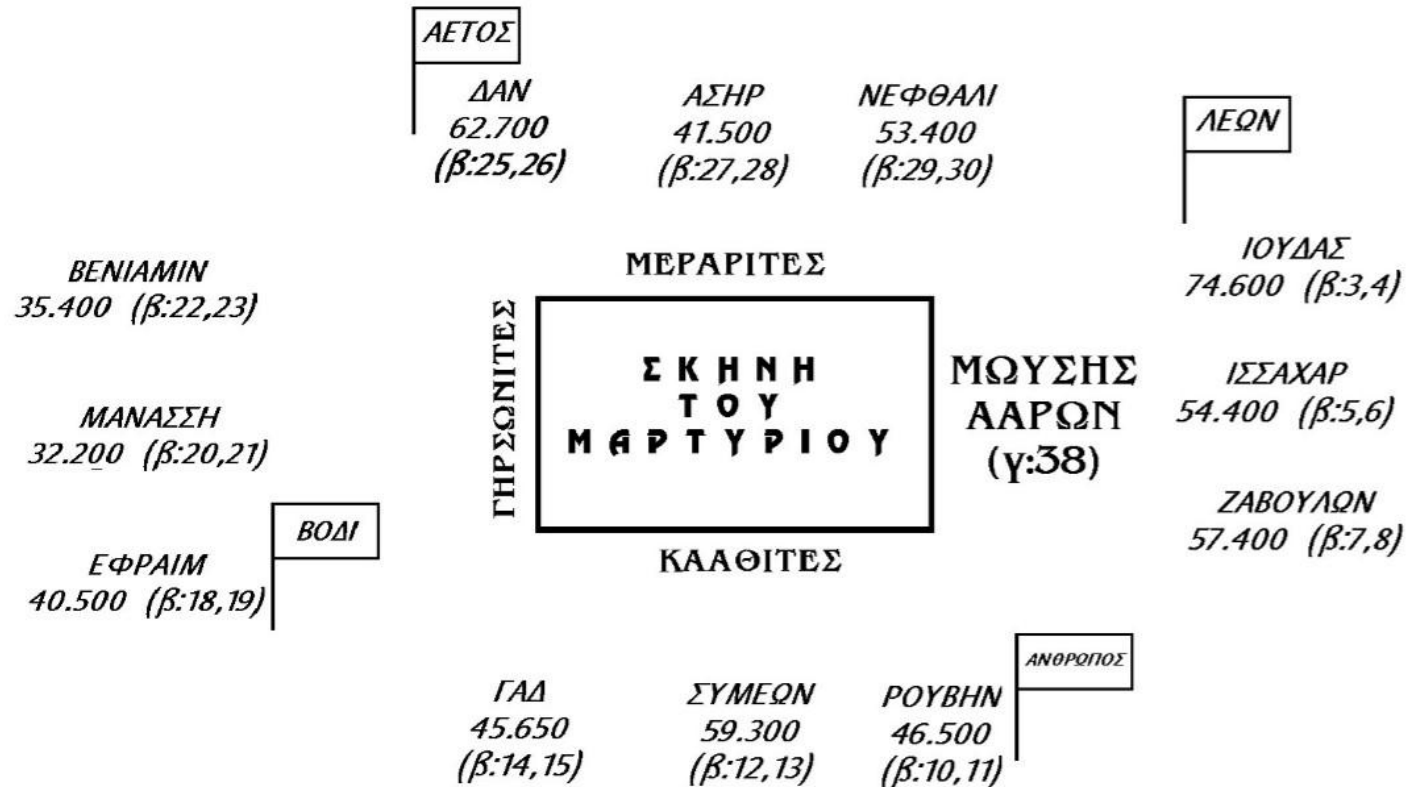

- ♦ Οι Ιουδαίοι αυτά τα χρόνια είναι οργανωμένοι σαν μία **ομοσπονδία**.
- ♦ Αυτό που έδενε τις δώδεκα φυλές είναι η **πίστη στο Θεό**
- ♦ Συγκεντρώνονταν στη **Σκηνή του Μαρτυρίου** που βρισκόταν στη **Σηλώ**

Η Κιβωτός της Διαθήκης [3]

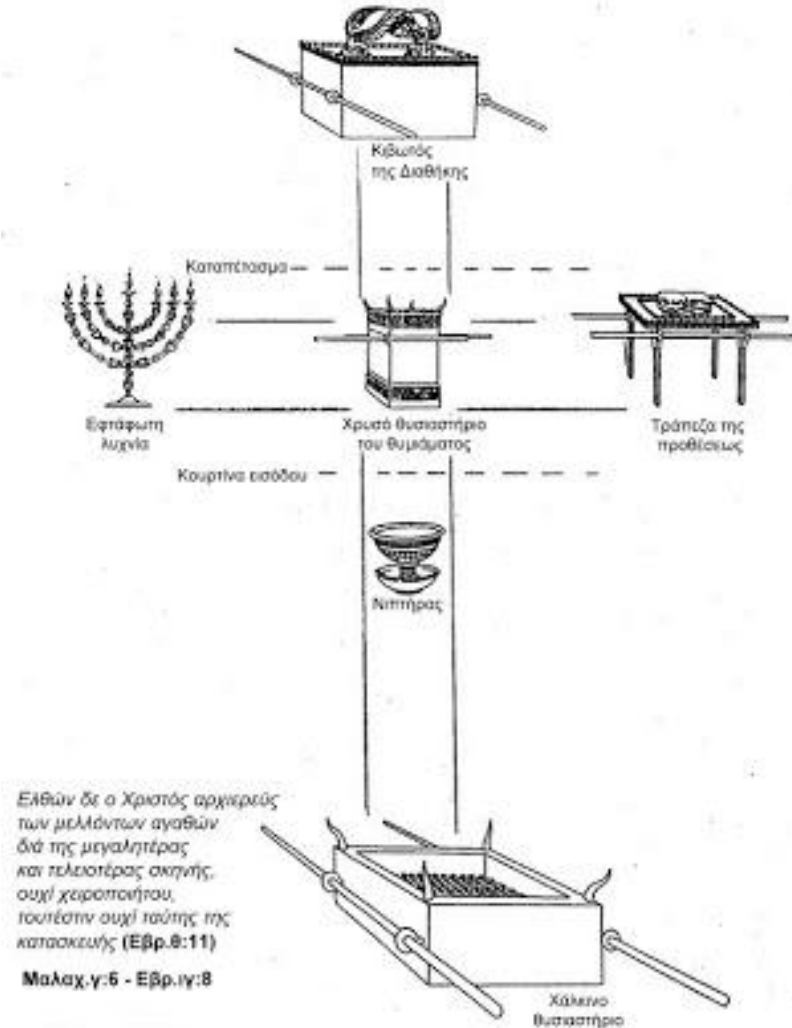
Η Κιβωτός της Διαθήκης [4]

35

Η Κιβωτός της Διαθήκης [5]

36

Η Κιβωτός της Διαθήκης [6]

Η Σκηνή του Μαρτυρίου ως τόπος όπου εμφανιζόταν ο Θεός

- Η Σκηνή του Μαρτυρίου ήταν ο τόπος όπου εμφανιζόταν ο Θεός συνήθως υπό τη μορφή νεφέλης, για να εκδηλώσει το θέλημά του. Το όνομά της το όφειλε στο γεγονός ότι μπροστά σε αυτή ο Θεός μαρτυρούσε δηλ. αποκάλυπτε το θέλημά του ή διότι περιείχε στο εσωτερικό της τις πλάκες του Νόμου, τα άλλως γνωστά ως "μαρτύρια" (Εξ. 25,16). Η Σκηνή του Μαρτυρίου συνόδευσε τον Ισραήλ καθ' όλη τη διάρκεια της περιπλάνησής του στην έρημο έως και την εγκατάστασής του στη γη της Χαναάν.

37

ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ - ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ [2]

¹⁰ μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ πόμασιν καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, δικαιώματα σαρκὸς μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.

¹¹ **Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν γενομένων ἀγαθῶν διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειότερας σκηνῆς οὐ χειροποιήτου, τοῦτ' ἔστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως,**

¹² οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια αἰωνίαν λύτρωσιν εὐράμενος.

¹³ εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων καὶ ταύρων καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωνμένους ἀγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα,

¹⁴ πόσω μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ θεῷ, καθαρῶς τὴν συνείδησιν ἡμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι.

¹⁵ **Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως θανάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας.**

¹⁶ Ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου·

¹⁷ διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ μήποτε ἰσχύει ὅτε ζῆ ὁ διαθέμενος.

¹⁸ ὅθεν οὐδὲ ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἐγκεκαίνισται· (Heb 9:10-18 BGT)

ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ - ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ [3]

λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ τὸν νόμον ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων [καὶ τῶν τράγων] μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐρράντισεν

²⁰ λέγων· τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός.

²¹ καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως ἐρράντισεν.

²² καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεις.

²³ Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς τούτοις καθαρίζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσιν θυσίαις παρὰ ταύτας.

²⁴ **οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα εἰσῆλθεν ἅγια Χριστός, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν·**

²⁵ οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ,
(Heb 9:19-25 BGT)

ΣΚΙΑΉ ΑΝΤΙΤΥΠΟΣ (αμυδρότερα) ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ ΑΡΧΕΤΥΠΟ-ΕΙΚΟΝΑ (εναργέστερα το αρχέτυπο, ακριβής αποτύπωση του πραγματικού, Ιησούς εικόνα του Θεού)

²⁶ ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· νυνὶ δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν [τῆς] ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται.

²⁷ καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις,

²⁸ οὕτως καὶ ὁ Χριστὸς ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν.

^{BGT} **Hebrews 10:1** Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις ἃς προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκὲς οὐδέποτε δύναται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι·

² ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας ἅπαξ κεκαθαρισμένους;

³ ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτὸν·

⁴ ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας.

⁵ Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει· θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι·

⁶ ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας.

⁷ τότε εἶπον· ἰδοὺ ἤκω, ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι ὁ θεὸς τὸ θέλημά σου.

⁸ ἀνώτερον λέγων ὅτι θυσίας καὶ προσφορὰς καὶ ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας οὐδὲ εὐδόκησας, αἵτινες κατὰ νόμον προσφέρονται, (Heb 9:26-8 BGT)

⁹ τότε εἶρηκεν· ἰδοὺ ἤκω τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημά σου. ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ,

¹⁰ ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμέν διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ.

¹¹ Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἔστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιλεῖν ἁμαρτίας,

¹² οὗτος δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ,

¹³ τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ.

¹⁴ **μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους.**

¹⁵ Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ εἰρηκέναι·

¹⁶ **αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, λέγει κύριος· διδούς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν καὶ ἐπὶ τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς,**

¹⁷ **καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθήσομαι ἔτι.**

¹⁸ ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκέτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας.

¹⁹ Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ,

²⁰ ἦν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματος, τοῦτ' ἔστιν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,

²¹ καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, (Heb 10:9-21 BGT)

Το άστρο του Δαυίδ

38

1. Κορυφές - δώδεκα φυλές
2. Ασπίδα Δαυίδ
3. Θεός - Εγώ - Συνάνθρωπος

Το άστρο του Δαυίδ [2]

Το Εβραϊκό «Άστρο του Δαυίδ» γνωστό και ως «Μαγκέν Δαυίδ» περιέχει και τα 24 γράμματα του Εβραϊκού αλφαβήτου.

39

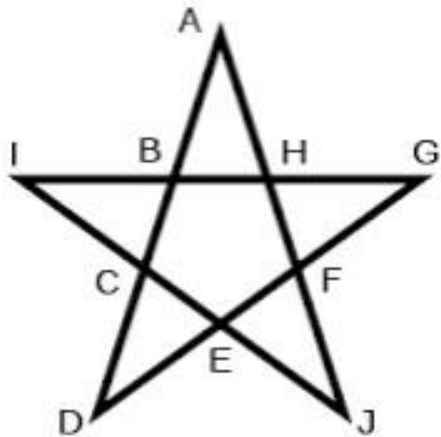
Το άστρο του Δαυίδ [3]

Το επίσημο έμβλημα της
θεοσοφικής εταιρίας.
Ουροβόρος όφης, με Άστρο
του Δαυίδ και Σβάστικά.

40

Πεντάλφα

41

43

Ἡ Πεντάλφα τῶν Πυθαγορείων

42

44

5. Ο Ναός του Σολομώντα

45

Ο Λόφος Μωρία στη σημερινή του μορφή

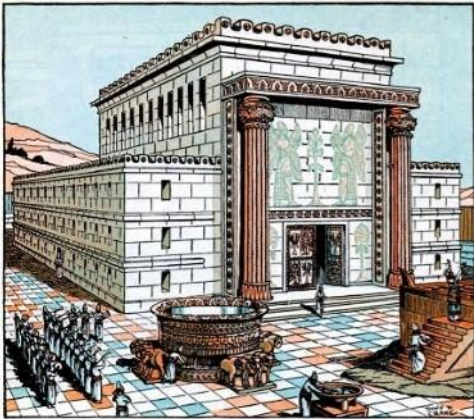

ΧΩΡΟΣ - ΝΑΟΣ - ΣΥΝΑΓΩΓΗ

46

εἶπας οἰκοδομῆσαι ναὸν ἐν ὄρει ἁγίῳ σου καὶ ἐν πόλει κατασκηνώσεώς σου θυσιαστήριον μίμημα σκηνῆς ἁγίας ἣν προητοίμασας ἀπ' ἀρχῆς καὶ μετὰ σοῦ ἢ σοφία ἢ εἰδυῖα τὰ ἔργα σου καὶ παροῦσα ὅτε ἐποίεις τὸν κόσμον καὶ ἐπισταμένη τί ἄρεστόν ἐν ὀφθαλμοῖς σου καὶ τί εὐθὲς ἐν ἐντολαῖς σου

47

ἐξαπόστειλον αὐτὴν ἐξ ἁγίων οὐρανῶν καὶ ἀπὸ θρόνου δόξης σου πέμψον αὐτὴν ἵνα συμπαροῦσά μοι κοπιάσῃ καὶ γνῶ τί εὐάρεστόν ἐστιν παρὰ σοί (Wis 9:8-10 BGT)

5. Ο Ναός του Σολομώντα

- ΙΔΕΑ ΔΑΥΙΔ - ΝΑΘΑΝ ΑΡΝΕΙΤΑΙ.
- ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (800000 φυλή Ισραήλ και 500000 φυλή Ιούδα).
- ΓΙΑΧΒΕ ΤΙΜΩΡΙΑ. ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΡΕΙΣ ΠΟΙΝΕΣ (ΤΡΙΕΤΗΣ ΛΙΜΟΣ, ΤΡΙΜΗΝΗ ΗΤΤΑ ΚΑΙ ΤΡΙΗΜΕΡΗ ΘΑΝΑΤΩΣΗ, ΕΠΙΛΕΓΕΙ Ο ΔΑΥΙΔ ΤΗΝ ΤΡΙΗΜΕΡΗ ΘΑΝΑΤΩΣΗ.
- 70000 ΘΑΝΑΤΩΝΟΝΤΑΙ. ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΠΡΟΦΗΤΗ ΓΑΔ ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΒΩΜΟΥ ΣΤΟ ΑΛΩΝΙ ΤΟΥ ΟΡΝΑ (ΛΟΦΟΣ ΜΩΡΙΑ).
- ΕΚΕΙ ΚΤΙΖΕΤΑΙ Ο ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΣΟΛΟΜΩΝΤΑ.
- ΕΚΕΙ ΘΥΣΙΑΣΕ ΚΑΙ Ο ΑΒΡΑΑΜ ΤΟΝ ΙΣΑΑΚ.
- ΑΡΧΙΚΑ ΕΠΙΧΩΜΑΤΩΣΗ ΕΙΤΟΝ ΛΟΦΟ ΜΩΡΙΑ.
- ΥΛΙΚΑ: ΚΕΔΡΟΙ ΛΙΒΑΝΟΥ, ΞΥΛΟ ΕΛΙΑΣ, ΛΙΘΟΙ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ, ΧΡΥΣΟΣ ΚΑΙ ΧΑΛΚΟΣ.
- ΕΠΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΠΕΡΑΤΩΣΗ.
- ΔΙΠΛΑ ΣΤΟ ΠΑΛΑΤΙ ΤΟΥ ΣΟΛΟΜΩΝΤΑ.

5. Ο Ναός του Σολομώντα [2]

- ΣΥΛΗΘΗΚΕ ΚΑΤΑΚΑΙΡΟΥΣ
- ΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΔΟΘΗΚΑΝ ΓΙΑ ΦΟΡΟΥΣ
- ΕΠΙΣΚΕΥΕΣ
- ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΑΣ ΠΥΛΗΣ ΣΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΤΕΙΧΟΣ ΤΟΥ ΝΑΟΥ
- ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΚΑΤΑΣΤΡΑΦΕΝΤΟΣ ΘΥΣΙΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΩΝ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΩΝ
- ΜΑΝΑΣΣΗΣ ΤΟΠΟΘΕΤΕΙ ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ ΤΗΣ ΑΣΤΑΡΤΗΣ (689 Π.Χ.- 642 Π.Χ.) ΚΑΙ ΙΠΠΟΥΣ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ. ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΕΙ Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΕΖΕΚΙΑΣ (710 Π.Χ. - 689 Π.Χ.). ΚΑΤΑΣΤΡΑΦΗΚΑΝ ΟΙ ΟΙΚΙΕΣ ΤΩΝ ΙΕΡΟΔΟΥΛΩΝ.
- ΤΑ ΕΚΒΛΗΘΕΝΤΑ ΕΠΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΜΕΤ' ΟΛΙΓΟΝ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΑ ΕΠΑΝΕΡΧΕΤΑΙ Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΝΑΟΥ.

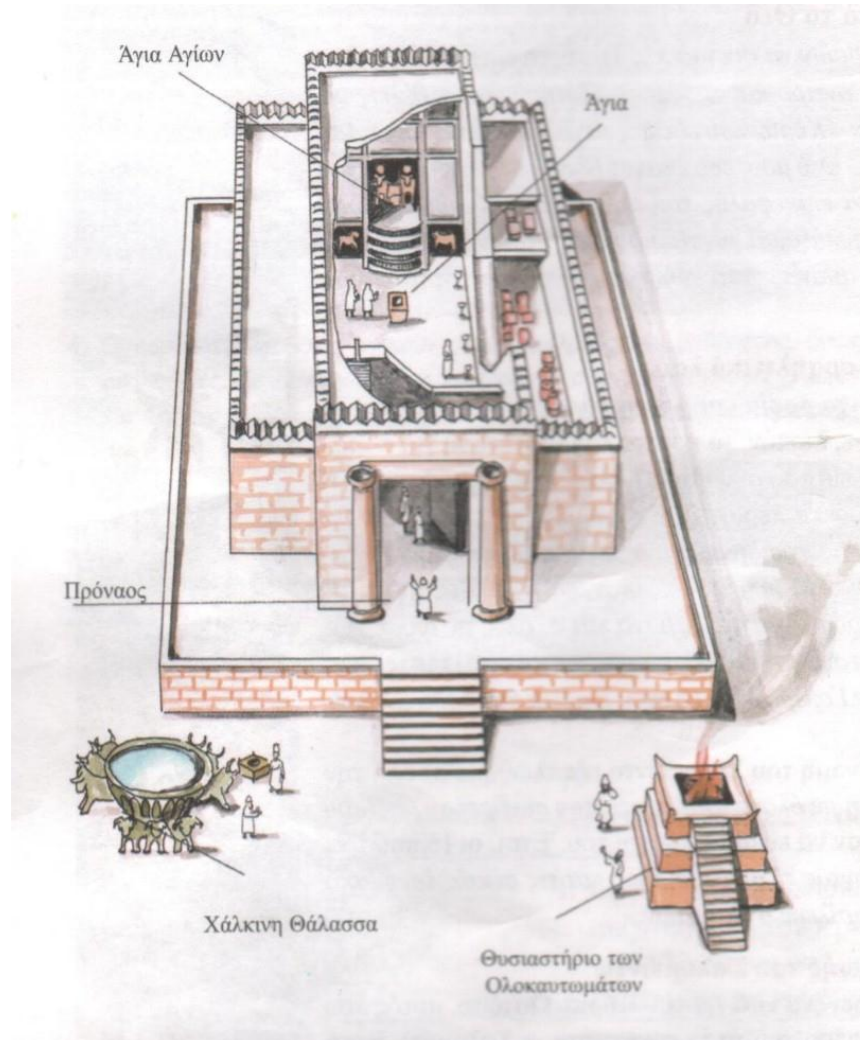

5. Ο Ναός του Σολομώντα - Παραλειπομένων 3,1-17

καὶ ἤρξατο Σαλωμων τοῦ οἰκοδομεῖν τὸν οἶκον κυρίου ἐν Ἱερουσαλημ ἐν ὄρει τοῦ Ἀμορια οὗ ὠφθη κύριος τῷ Δαυιδ πατρὶ αὐτοῦ ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἠτοίμασεν Δαυιδ ἐν ἄλλῳ Ὄρνα τοῦ) καὶ ἤρξατο οἰκοδομῆσαι ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἐν τῷ ἔτει τῷ τέταρτῳ τῆς βασιλείας αὐτοῦ. καὶ ταῦτα ἤρξατο Σαλωμων τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ μῆκος πήχεων ἢ διαμέτρησις ἢ πρώτη πήχεων ἑξήκοντα καὶ εὖρος πήχεων εἴκοσι καὶ αἰλαμ (πρόναος) κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου μῆκος ἐπὶ πρόσωπον πλάτους τοῦ οἴκου πήχεων εἴκοσι καὶ ὕψος πήχεων ἑκατὸν εἴκοσι καὶ **κατεχρύσωσεν αὐτὸν ἔσωθεν χρυσίῳ καθαρῷ** καὶ τὸν οἶκον τὸν μέγαν ἐξύλωσεν ξύλοις κεδρίνοις καὶ **κατεχρύσωσεν χρυσίῳ καθαρῷ** καὶ ἔγλυψεν ἐπ' αὐτοῦ φοίνικας καὶ χαλαστά (κρεμαστές παραστάσεις) καὶ ἐκόσμησεν τὸν οἶκον λίθοις τιμίαις εἰς δόξαν καὶ **χρυσίῳ χρυσοῦ** τοῦ ἐκ Φαρουαίμ καὶ ἐχρύσωσεν τὸν οἶκον καὶ τοὺς τοίχους καὶ τοὺς πυλῶνας καὶ τὰ ὀροφώματα καὶ τὰ θυρώματα **χρυσίῳ** καὶ ἔγλυψεν χερουβιν ἐπὶ τῶν τοίχων καὶ ἐποίησεν τὸν οἶκον τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων μῆκος αὐτοῦ ἐπὶ πρόσωπον πλάτους πήχεων εἴκοσι καὶ τὸ εὖρος πήχεων εἴκοσι καὶ **κατεχρύσωσεν αὐτὸν χρυσίῳ καθαρῷ** εἰς χερουβιν εἰς τάλαντα ἑξακόσια καὶ ὀλκὴ τῶν ἡλῶν ὀλκὴ τοῦ ἐνὸς **πεντήκοντα σίκλοι (11,4 γραμμάρια) χρυσοῦ** καὶ τὸ ὑπερῶν **ἐχρύσωσεν χρυσίῳ** καὶ ἐποίησεν ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ἁγίῳ τῶν ἁγίων χερουβιν δύο ἔργον ἐκ ξύλων καὶ **ἐχρύσωσεν αὐτὰ χρυσίῳ** καὶ ἐποίησεν τὸ καταπέτασμα ἐξ ὑακίνθου καὶ πορφύρας καὶ κοκκίνου καὶ βύσσου καὶ ὕφανεन ἐν αὐτῷ χερουβιν

5. Ο Ναός του Σολομώντα [3]

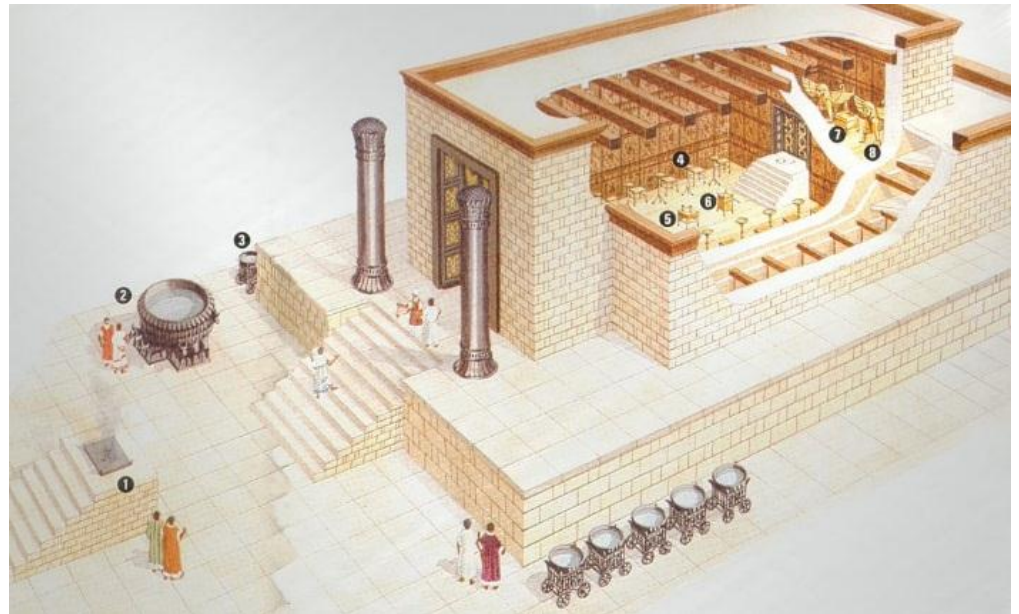

48

5. Ο Ναός του Σολομώντα [4]

καὶ ἔστησεν τοὺς στύλους κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ ἓνα ἐκ δεξιῶν καὶ τὸν ἓνα ἐξ εὐωνύμων καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα τοῦ ἐκ δεξιῶν Κατόρθωσις καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἐξ ἀριστερῶν Ἰσχύς (2Ch 3:17 BGT)

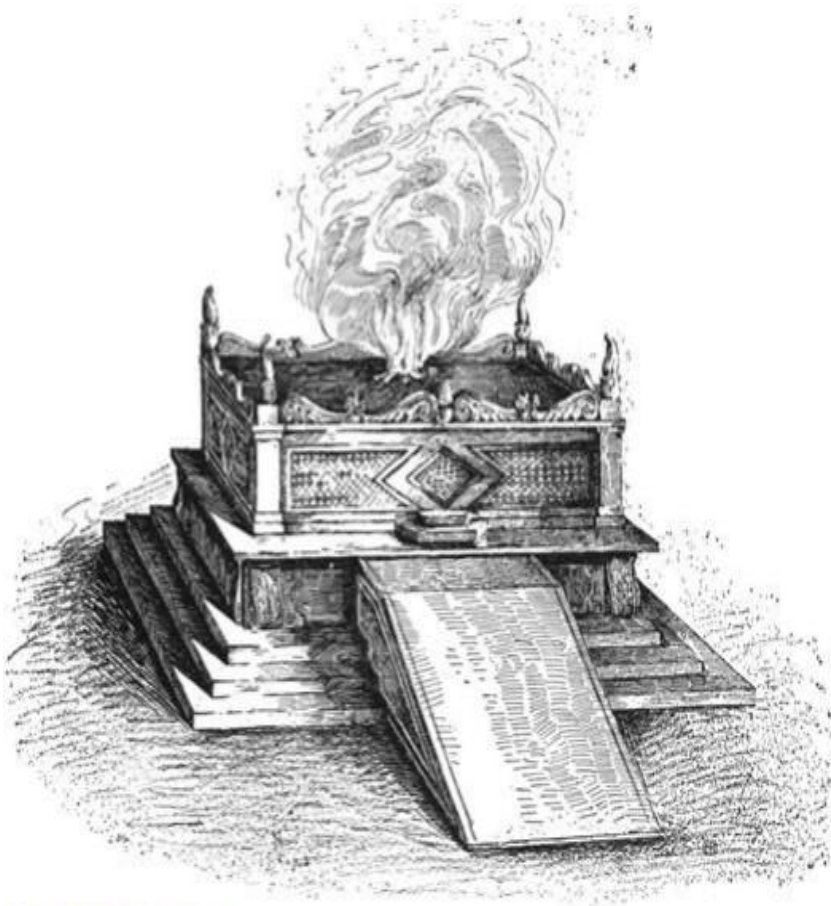
- Ο ΓΙΑΧΒΕ ΘΑ ΣΤΕΡΕΩΣΕΙ ΤΟΝ ΘΡΟΝΟ ΚΑΙ ΤΗ ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΤΟΥ ΓΙΑΧΒΕ ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ.
- ΜΕ ΤΗΝ ΙΣΧΥ ΤΟΥ ΓΙΑΧΒΕ Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΘΑ ΧΑΡΕΙ.
- ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΩΣ ΟΙ ΣΤΗΛΕΣ ΣΥΝΙΣΤΟΥΣΑΝ ΣΥΜΒΟΛΑ ΤΗΣ ΘΕΙΪΚΗΣ Η ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΧΥΟΣ.
- ΣΥΜΒΟΛΑ ΦΩΤΙΑ ΚΑΙ ΚΑΠΝΟΥ.
- ΕΞΕΛΙΞΗ ΜΑΤΣΕΜΠΩΘ. ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΛΙΘΩΝ ΛΑΤΡΕΙΑΣ.

49

Το θυσιαστήριο των ολοκαυτωμάτων (αναπαράσταση)

καὶ ἐποίησεν τὸ θυσιαστήριον
χαλκοῦν πήχεων εἴκοσι μῆκος καὶ
τὸ εὖρος πήχεων εἴκοσι ὕψος
πήχεων δέκα (2Ch 4:1 BGT)

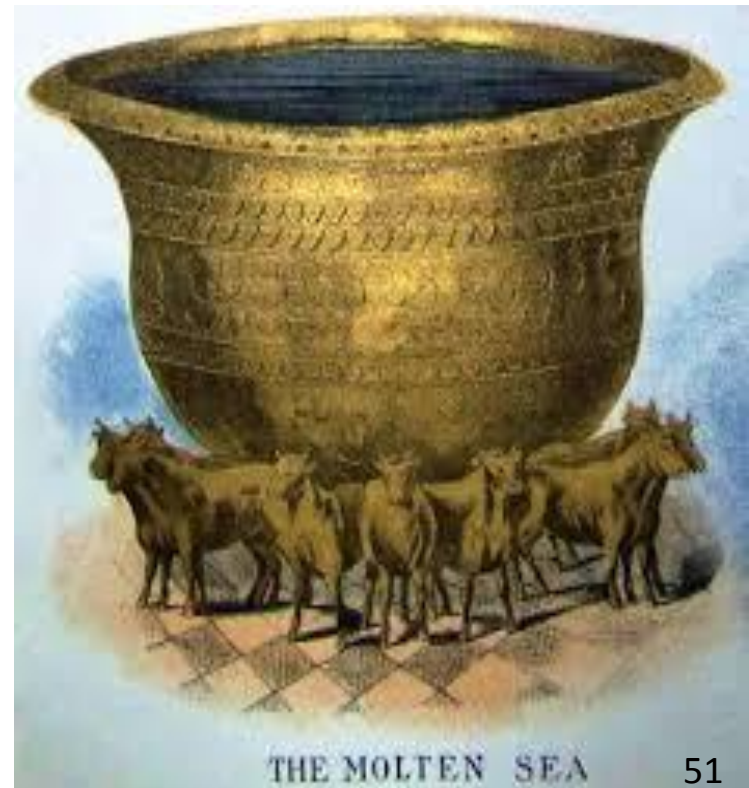

Η χάλκινη θάλασσα (αναπαράσταση)

καὶ ἐποίησεν τὴν θάλασσαν χυτὴν
πήχεων δέκα τὴν
διαμέτρῃσιν στρογγύλην κυκλόθεν
καὶ πήχεων πέντε
τὸ ὕψος καὶ τὸ κύκλωμα πήχεων
τριάκοντα (2Ch 4:2 BGT)

ἣ ἐποίησαν αὐτοὺς δώδεκα μόσχους
οἱ τρεῖς βλέποντες
βορρᾶν καὶ οἱ τρεῖς βλέποντες
δυσμὰς
καὶ οἱ τρεῖς βλέποντες νότον καὶ οἱ
τρεῖς βλέποντες
κατ' ἀνατολάς καὶ ἡ θάλασσα ἐπ'
αὐτῶν ἄνω
ἦσαν τὰ ὀπίσθια αὐτῶν ἔσω
(2Ch 4:4 BGT)

12 ΤΑΥΡΟΙ. 3 ΑΝΑ ΚΑΘΕ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ
ΤΟΥ ΟΡΙΖΟΝΤΑ. ΠΛΥΣΗ ΣΦΑΓΙΩΝ.

Οι τροχηλάτοι λουτήρες (μεχενώθ) (αναπαράσταση)

καὶ ἐποίησεν λουτήρας δέκα
καὶ ἔθηκεν τοὺς πέντε ἐκ
δεξιῶν καὶ τοὺς πέντε ἐξ
ἀριστερῶν τοῦ πλύνειν ἐν
αὐτοῖς τὰ ἔργα τῶν
ὀλοκαυτωμάτων καὶ
ἀποκλύζειν ἐν αὐτοῖς καὶ ἡ
θάλασσα εἰς τὸ νίπτεσθαι τοὺς
ιερεῖς ἐν αὐτῇ (2Ch 4:6 BGT)

ΥΠΗΡΧΑΝ 10. ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΝΕΡΟΥ
ΣΤΗΝ ΠΛΥΣΗ ΤΩΝ ΣΦΑΓΙΩΝ Η
ΤΟΝ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟ ΤΟΥ ΝΑΟΥ.

Τα λατρευτικά αντικείμενα στο Άγιο (αναπαράσταση)

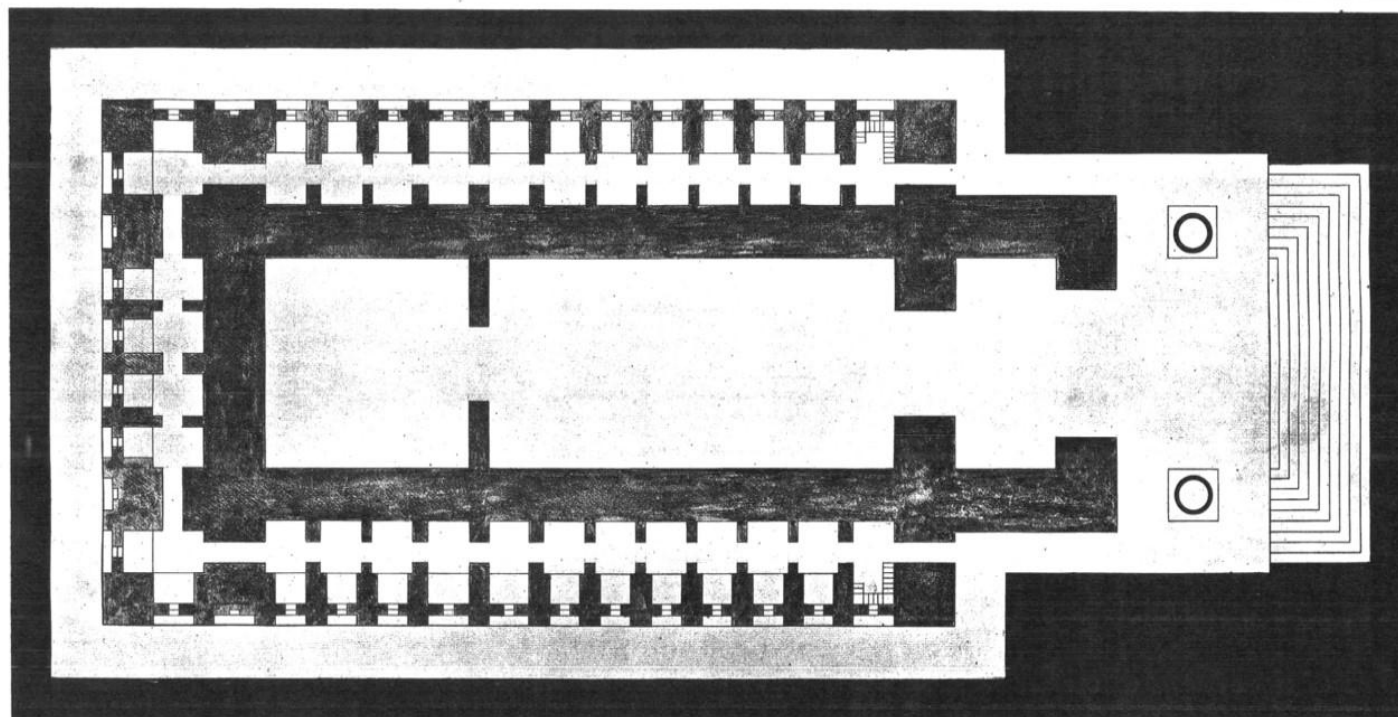
53

καὶ ἐποίησεν τὰς λυχνίας τὰς χρυσαῖς
δέκα κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν καὶ
ἔθηκεν ἐν τῷ ναῷ πέντε ἐκ δεξιῶν
καὶ πέντε ἐξ ἀριστερῶν
(2Ch 4:7 BGT)

Θυσιαστήριο θυμιαμάτων

καὶ ἐποίησεν τραπέζας δέκα καὶ
ἔθηκεν ἐν τῷ ναῷ πέντε ἐκ δεξιῶν
καὶ πέντε ἐξ εὐωνύμων καὶ ἐποίησεν
φιάλας χρυσαῖς ἑκατόν (2Ch 4:8 BGT)

Το Άγιο και το Άγιο των Αγίων

Thou son of man, Show the House to the Children of Israel, and let them measure the pattern.
Ezekiel XLIII:10.

N I N E

PLAN

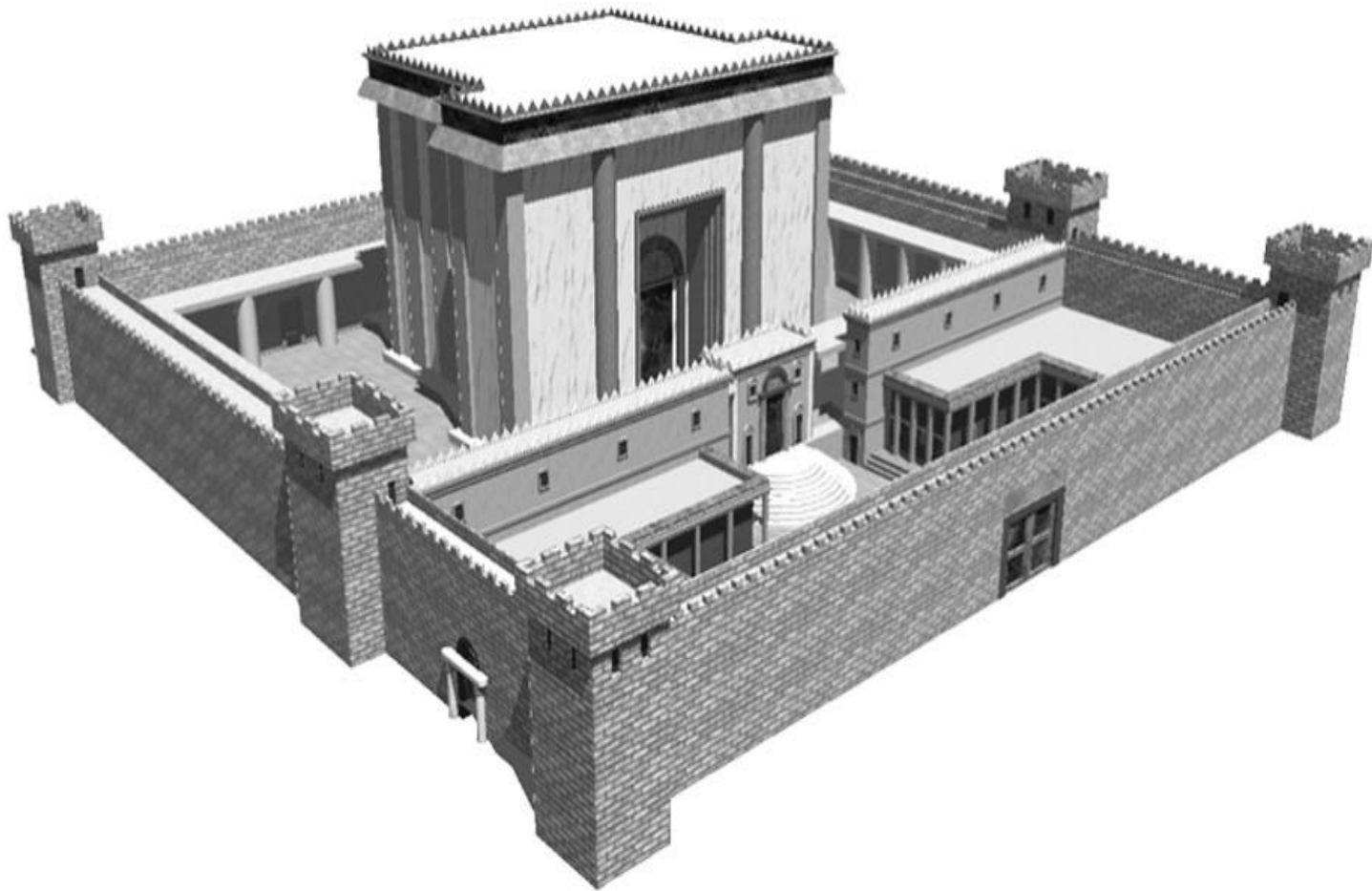
Το Άγιο των Αγίων ή Άδυτο (αναπαράσταση)

55

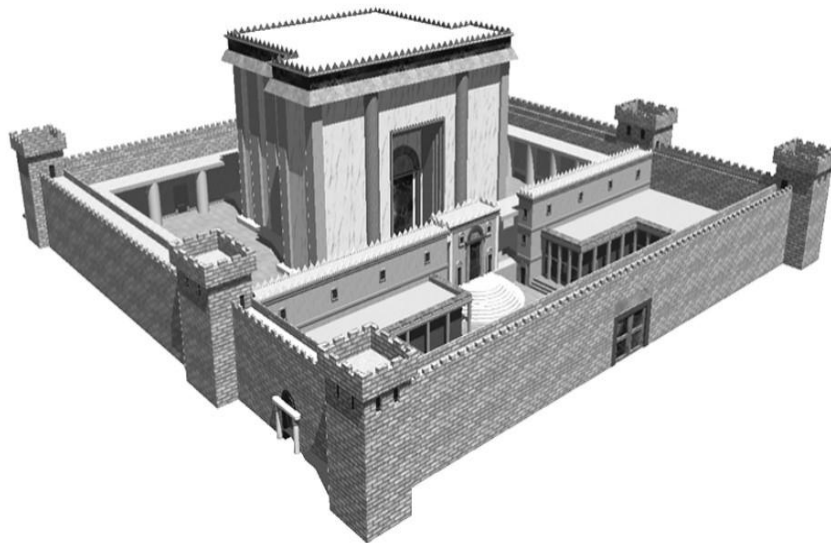
6. Ο Ναός του Ζοροβάβελ

56

6. Ο Ναός του Ζοροβάβελ [2]

57

Η αυλή παριστάνει τη θάλασσα
(δηλαδή τις υποχθόνιες περιοχές),
ο ίδιος ο ναός τη γη και το ιερό τον
ουρανό (Φλάβιου Ιώσηπου, Αντ
Εβρ. ΙΙΙ 7,7)

58

- Εκκλησία είναι η απεικόνιση της ουράνιας Ιερουσαλείμ.
- Αναπαριστά τον Παράδεισο ή τον ουράνιο κόσμο.

Βυζαντινή Εκκλησία: Τα τέσσερα τμήματα του εσωτερικού της εκκλησίας συμβολίζουν τις τέσσερις κατευθύνσεις του κόσμου. Το εσωτερικό της είναι το σύμπαν, το ιερό ο παράδεισος και η πύλη του ιερού βήματος η πύλη του παραδείσου. Απέναντι από το Ιερό Βήμα (Ανατολή) είναι η Δύση, περιοχή του σκότους και της θλίψης, του θανάτου, η περιοχή των αιώνιων διαμερισμάτων των νεκρών, που προσδοκούν την Ανάσταση της Κρίσης. Το κέντρο του εκκλησιαστικού οικοδομήματος είναι η γη.

Ο τάφος του Ζαχαρία

59

6. Ο Ναός του Ζοροβάβελ [3]

- 538 π.Χ ΚΥΡΟΣ - ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΠΑΡΕΙΧΕ ΤΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΣΤΟΥΣ ΕΞΟΡΙΣΤΟΥΣ ΤΗΣ ΒΑΒΥΛΩΝΑΣ ΙΣΡΑΗΛΙΤΕΣ ΝΑ ΕΠΙΣΤΡΕΨΟΥΝ ΣΤΗΝ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ ΚΑΙ ΝΑ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΟΥΝ ΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟ ΝΑΟ ΤΟΥ ΘΕΟΥ.
- 536 π.Χ ΘΕΜΕΛΙΩΝΕΤΑΙ Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΑΡΑΒΑΣΑΡ ΙΟΥΔΑΙΟ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟ ΣΤΗΝ ΑΥΛΗ ΤΟΥ ΠΕΡΣΗ ΒΑΣΙΛΕΑ. ΔΙΑΒΟΛΗ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΕΣ.
- 516-515 π.Χ ΔΑΡΕΙΟΣ Ο Α΄ - ΜΕΓΑΣ ΑΠΟΣΤΕΛΛΕΙ ΖΟΡΟΒΑΒΕΛ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΤΟΥ ΝΑΟΥ.
- ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΤΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΡΧΙΕΡΕΑ ΣΙΜΩΝΑ Α΄ Ή Β΄.
- ΑΝΤΙΟΧΟΣ Ο Δ΄ ΕΠΙΦΑΝΗΣ ΤΟ 169 π.Χ ΣΥΛΗΣΕ ΤΟΥΣ ΘΗΣΑΥΡΟΥΣ ΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟ 167 π.Χ ΤΟΝ ΒΕΒΗΛΩΣΕ ΣΤΗΝΟΝΤΑΣ ΒΩΜΟ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗ ΤΟΥ ΔΙΑ.
- 164 π.Χ Ο ΙΟΥΔΑΣ Ο ΜΑΚΚΑΒΑΙΟΣ ΤΟΝ ΑΝΑΚΑΤΑΛΑΜΒΑΝΕΙ. ΝΕΟ ΤΕΙΧΟΣ ΓΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΞΑΓΝΙΖΕΙ.
- ΠΟΜΠΗΙΟΣ ΤΟ 54 π.Χ ΤΟΝ ΒΕΒΗΛΩΝΕΙ ΚΑΙ ΠΑΛΙ.
- ΑΝΘΥΠΑΤΟΣ ΣΥΡΙΑΣ ΚΡΑΣΣΟΣ ΤΟΝ ΛΕΗΛΑΤΕΙ.

6. Ο Ναός του Ζοροβάβελ [4]

- ΜΕΝΟΡΑ - ΕΠΤΑΦΩΤΗ ΛΥΧΝΙΑ ΝΕΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΝΟΗΜΑ.
- ΑΔΙΑΚΟΠΗ ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ, ΑΣΒΕΣΤΗ ΛΑΜΠΑΔΑ.
- ΠΑΡΑΠΕΜΠΕΙ ΣΤΗΝ ΚΑΙΟΜΕΝΗ ΒΑΤΟ.
- ΠΛΑΝΗΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΙΩΝΙΑ ΙΣΧΥ ΤΟΥ.
- ΑΓΙΑ ΑΓΙΩΝ. ΜΟΝΟ ΕΝΑΣ ΛΙΘΟΣ. ΣΧΑΡΑ ΜΕ ΤΟ ΘΥΜΙΑΜΑ.

60

Ευλογημένο να' ναι ελιά,
το χώμα που σε τρέφει
Κι ευλογημένο το νερό,
που πίνεις απ' τα νέφη.
Κι' ευλογημένος τρεις φορές,
Αυτός που σ' έχει στείλει.
Για το λυχνάρι του φτωχού,
Για τ' άγιου το καντήλι
Ι. Πολέμης

61

Η Τορά

62

7. Ναοί του βιβλικού Ισραήλ εκτός Ιερουσαλήμ - στη Διασπορά

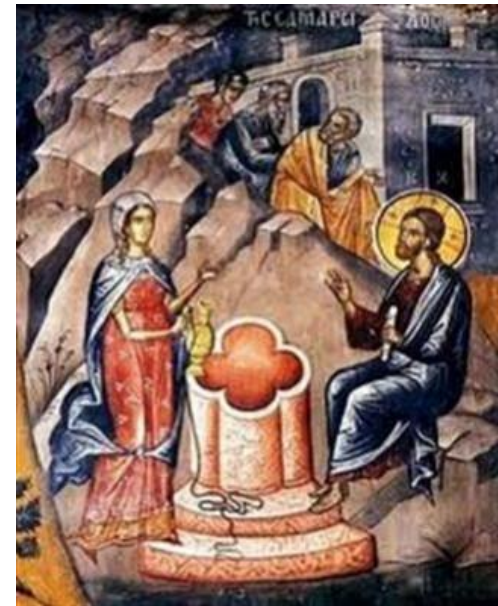
63

Ερείπια του Ναού της Ελαφαντίνης

ΝΑΟΙ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

- ΣΑΜΑΡΕΙΑ. ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΟΥ ΒΟΡΕΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ. ΠΤΩΣΗ 722 π.Χ..
- ΟΡΟΣ ΓΑΡΙΖΕΙΝ. ΣΑΝΒΑΜΜΑΤ ΑΝΗΓΕΙΡΕ ΝΑΟ. ΟΛΟΚΛΗΡΩΝΕΤΑΙ ΤΟ 332 π.Χ..
- ΑΝΤΙΟΧΟΣ Ο Δ΄ Ο ΕΠΙΦΑΝΗΣ ΤΟΝ ΒΕΒΗΛΩΝΕΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ΘΥΣΙΑ ΣΤΟΝ ΔΙΑ.
- ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΥΡΚΑΝΟΣ ΤΟ 129 π.Χ ΤΟΝ ΚΑΤΑΣΤΡΕΦΕΙ.
- ΑΙΓΥΠΤΟ ΝΑΟΙ (ΕΛΕΦΑΝΤΙΝΗ, ΛΕΟΝΤΟΠΟΛΗ).
- ΑΝΤΙΟΧΕΙΑ ΤΗΣ ΣΥΡΙΑΣ.

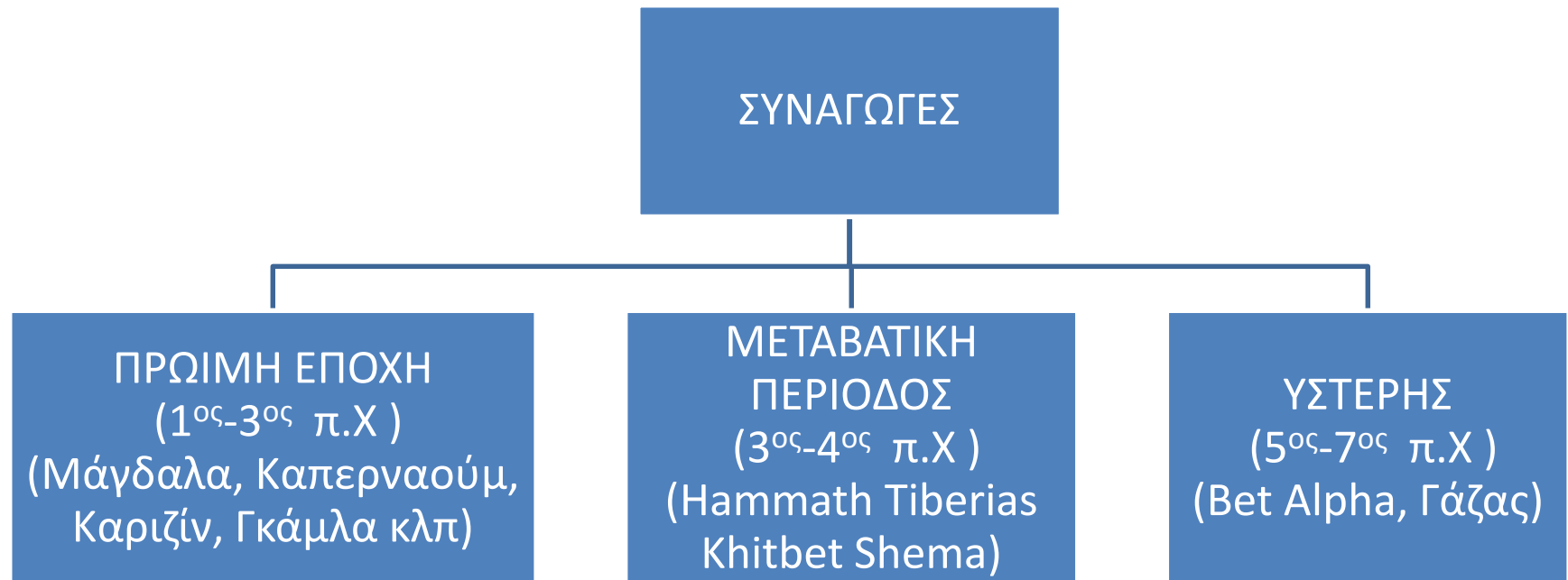
64

8. Οι Συναγωγές (Μπετ Κνεσσετ)

- ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΑΓΩ ΠΟΥ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΤΟΠΟΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ Η ΟΙΚΟΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ.
- ΑΓΝΩΣΤΟ ΠΟΤΕ ΑΡΧΙΣΑΝ ΝΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΘΕΩΡΙΕΣ. ΣΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΒΑΒΥΛΩΝΙΑΚΗΣ ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑΣ Η ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ.
- ΧΩΡΟΙ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ, ΟΧΙ ΤΕΛΕΣΗΣ ΘΥΣΙΩΝ.
- ΠΡΟΣΕΥΧΗ (ΠΡ. ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, ΕΠΙΓΡΑΦΕΣ 3ου π.Χ. ΑΙΩΝΑ ΣΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟ).
- ΟΛΟΚΛΗΡΟ ΚΤΡΙΑΚΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ.
- ΜΙΚΡΟΤΕΡΑ ΔΩΜΑΤΙΑ (ΧΩΡΟΙ ΜΕΛΕΤΗΣ, ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΑ ΟΠΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΝ ΤΟΝ ΝΟΜΟ ΟΙ ΡΑΒΒΙΝΟΙ, ΔΙΑΦΥΛΑΞΗΣ ΤΟΥ ΦΑΓΗΤΟΥ).
- ΑΥΛΗ Η ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΥΛΙΟ (ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΗ ΠΡΟΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ).
- ΔΕΞΑΜΕΝΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΘΑΡΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ (ΜΙΓΝΕΗ).

8. Οι Συναγωγές (Μπετ Κνεσετ) [2]

ΜΗ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΙΜΕΣ: (Esthemoa, Sysiya κλπ)

ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΓΩΓΕΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ (Elkhibre, Khirbet Samara, ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ ΚΛΠ)

8. Οι Συναγωγές

ΑΝΑΓΛΥΦΟΙ
ΛΙΘΟΙ

ΚΙΟΝΕΣ
ΣΤΗΡΙΖΑΝ
ΤΗ ΣΤΕΓΗ,
ΑΠΟΥΣΙΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ
ΚΙΟΝΟΣΤΟΙ-
ΧΙΑΣ.
ΣΥΝΗΘΩΣ
ΔΥΟ Η ΤΡΕΙΣ
ΣΕΙΡΕΣ.

ΛΑΞΕΥΜΕΝΟΙ
ΛΙΘΟΙ

65

Η Συναγωγή της Δήλου (αρχαιότερη 2^{ος} αιώνα π.Χ)

Η καρέκλα του Μωυσέως στη Συναγωγή της Δήλου

66

ΚΑΘΟΤΑΝ Ο ΑΡΧΙΣΥΝΑΓΩΓΟΣ. ΣΥΜΒΟΛΙΖΕΙ ΤΟΝ ΛΙΘΟ ΠΟΥ ΚΑΘΗΣΕ Ο ΜΩΥΣΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗ ΜΑΧΗ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΩΝ ΑΜΑΛΗΚΙΤΩΝ.

Η Συναγωγή των Μαγδάλων

67

Fresco στη Συναγωγή των Μαγδάλων

68

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ ΤΗΣ ΠΡΩΙΜΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΕΙΝΑΙ ΟΤΙ ΟΙ
ΤΟΙΧΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΚΙΟΝΕΣ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΝ ΜΕ FRESCOES,
ΣΥΝΗΘΩΣ ΕΡΥΘΡΟΥ ΚΑΙ ΚΙΤΡΙΝΟΥ ΧΡΩΜΑΤΟΣ

Η Συναγωγή της Γκάμλα

69

Η Συναγωγή στο Ηρώδειο της Ιουδαίας

70

Η επιγραφή του Αρχισυναγωγού Θεοδότου (περί τα 70 μ.Χ.)

71

Το μωσαϊκό της Συναγωγής της Bet Alpha

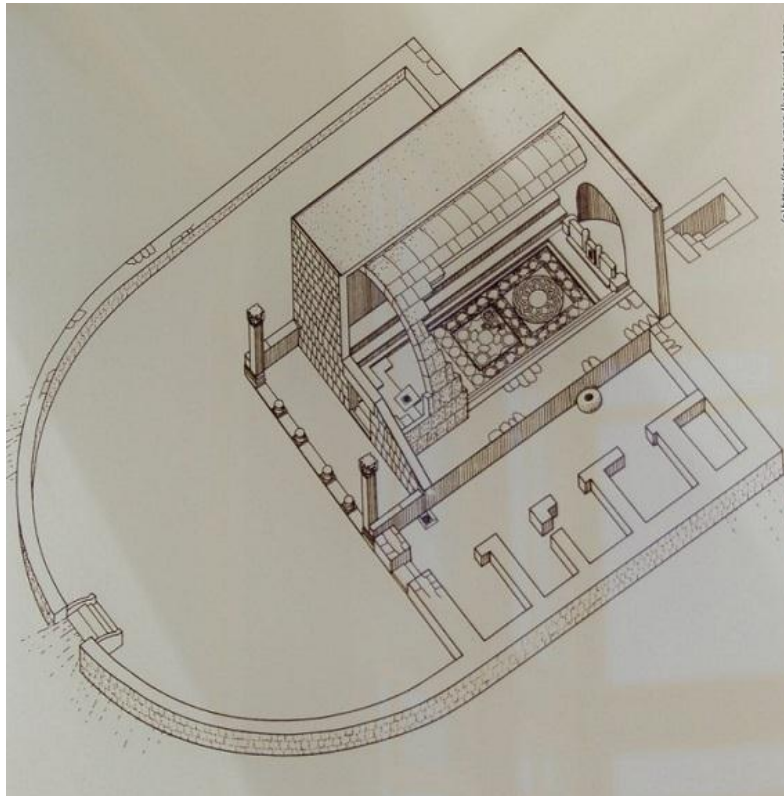
72

ΤΑ ΜΩΣΑΪΚΑ ΜΕ ΠΛΟΥΣΙΟΥΣ ΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΥΣ ΣΥΝΔΥΑΣΜΕΝΟΥΣ ΜΕ ΠΟΙΚΙΛΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΟΥΝ ΤΙΣ ΣΥΝΑΓΩΓΕΣ ΥΣΤΕΡΗΣ ΕΠΟΧΗΣ.

Η Συναγωγή του El Khibre

ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΚΗ. ΧΩΡΙΣ ΚΙΟΝΕΣ

Υπερυψωμένο βήμα σε
συναγωγή του 7ου αι. στα
υψώματα του Γκολάν (ύστερη
εποχή)

ΤΥΠΟΣ
ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ

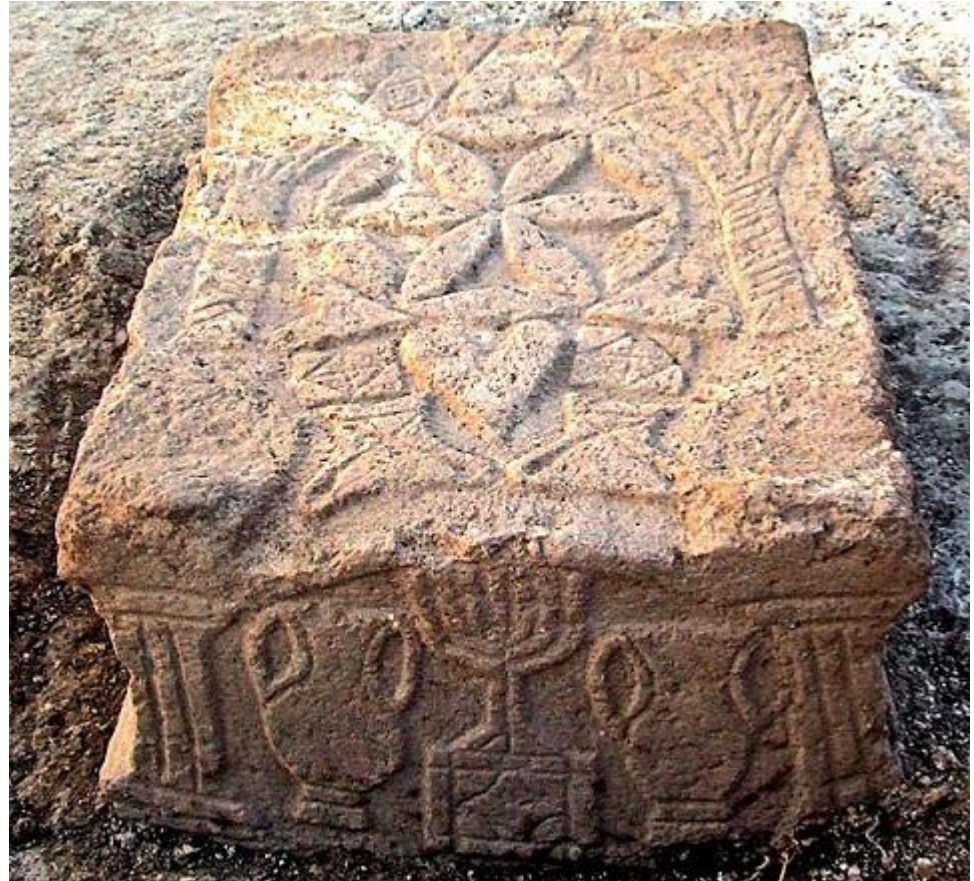
73

74

ΣΤΟ ΥΠΕΡΨΩΜΕΝΟ ΒΗΜΑ ΙΕΡΑ
ΚΙΒΩΤΟΣ ΜΕ ΤΗΝ ΤΟΡΑ. ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΑ
ΚΡΥΜΜΕΝΗ ΜΕ ΈΝΑ ΕΙΔΟΣ ΛΕΠΤΟΥ
ΥΦΑΣΜΑΤΙΝΟΥ ΚΑΛΥΜΜΕΝΟΥ ΡΑΡΟΧΕΤ
ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΑΚΡΙΒΩΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΙΣΟΔΟΥΣ.
ΓΕΝΙΖΑΗ: ΈΝΑ ΜΙΚΡΟ ΚΟΙΛΩΜΑ ΟΠΟΥ
ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΝΟΝΤΑΝ ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΑ Η΄
ΤΟΠΟΘΕΤΟΥΝΤΑΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ.

Ο λίθος της Συναγωγής των Μαγδάλων

- ΑΡΧΑΙΟΣ ΔΙΣΚΟΣ ΖΩΗΣ
- ΣΥΜΒΟΛΑ ΑΙΩΝΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΘΑΝΑΣΙΑΣ (ΕΞΙ ΦΥΛΛΑ ΚΙΣΣΟΥ ΚΑΙ ΔΥΟ ΦΟΙΝΙΚΟΔΕΝΤΡΑ)
- ΕΠΤΑΦΩΤΑ ΛΥΧΝΙΑ
- ΔΥΟ ΥΔΡΙΕΣ (ΛΑΔΙ ΚΑΙ ΝΕΡΟ)
- ΖΕΥΓΟΣ ΑΥΛΑΚΩΤΩΝ ΚΙΟΝΩΝ ΣΥΓΚΡΑΤΟΥΝ
- ΜΙΑ ΑΨΙΔΑ ΜΕ ΠΕΠΛΟ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΕ ΤΟ ΙΕΡΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ.

75

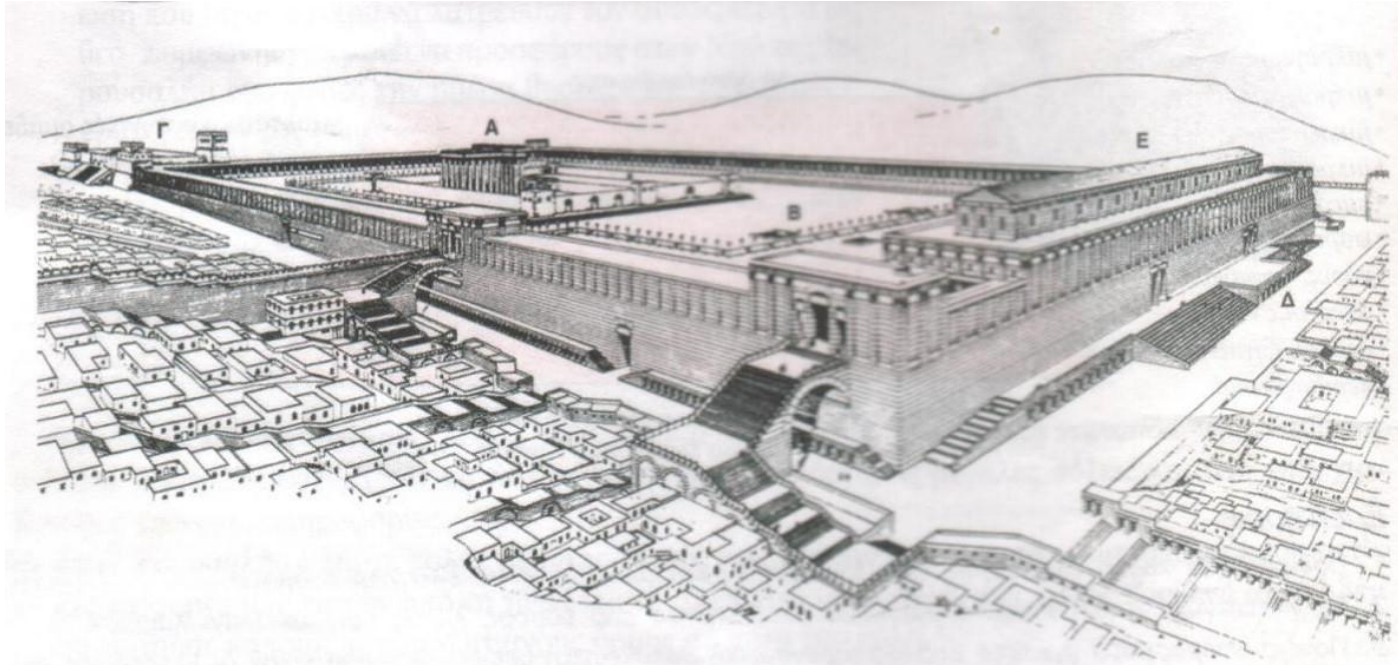
9. Ο Ναός του Ηρώδη

76

Ο Ναός του Σολομώντα όπως τον ανακαίνισε ο Ηρώδης

Ο Ναός της Ιερουσαλήμ όπως τον ανακαίνισε ο Ηρώδης (από νοτιοδυτικά)

- A. Το Ιερό του Ναού με τις αυλές του για τους Ισραηλίτες
- B. Η τεράστια αυλή για τους ειδωλολάτρες με ανοιχτές αίθουσες και κίονες στην πρόσοψη
- Γ. Το φρούριο Αντωνία στα ΒΔ· αυτού στεγαζόταν η ρωμαϊκή φρουρά
- Δ. Κλιμακοστάσιο ανόδου προς τις πύλες του Ναού από τη νότια πλευρά
- E. Η "Βασιλική αίθουσα" με τις κιονοσειρές

77

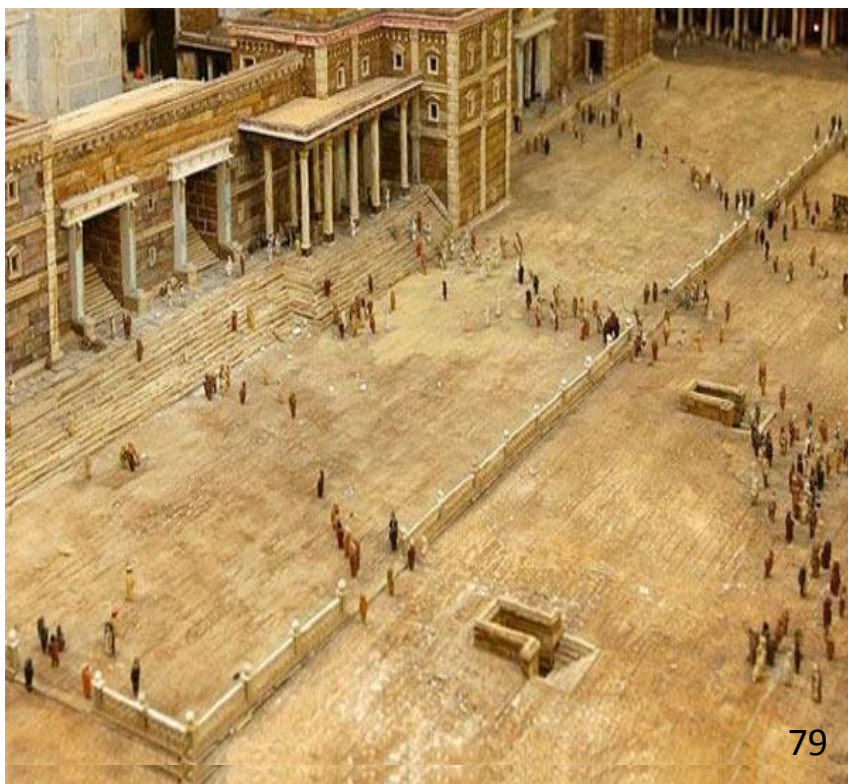
Το φρούριο Αντωνία

78

Ο Ναός του Ηρώδη

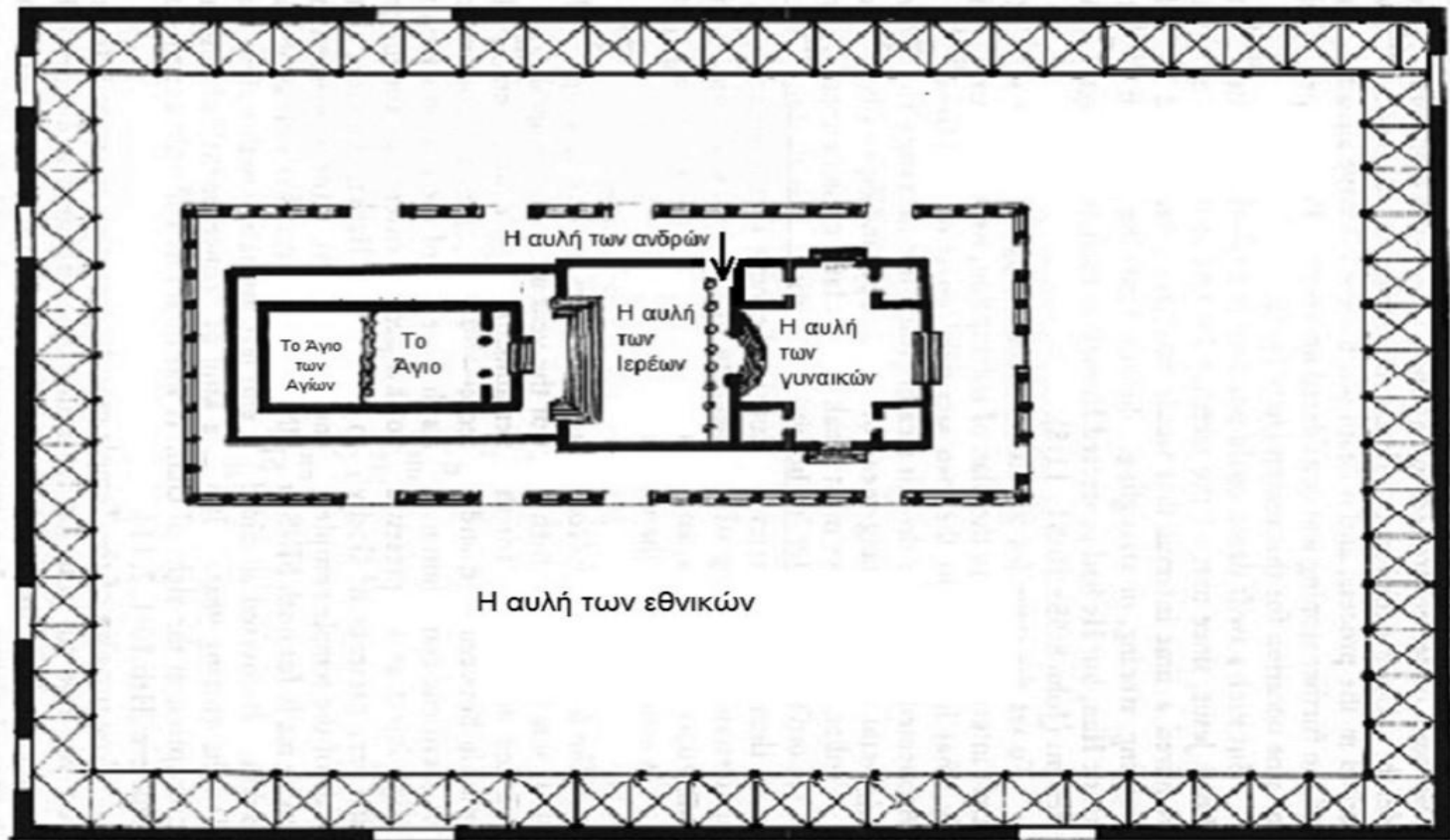
Η αυλή των εθνικών

Αναπαράσταση του εσωτερικού της
«βασιλείου στοάς»

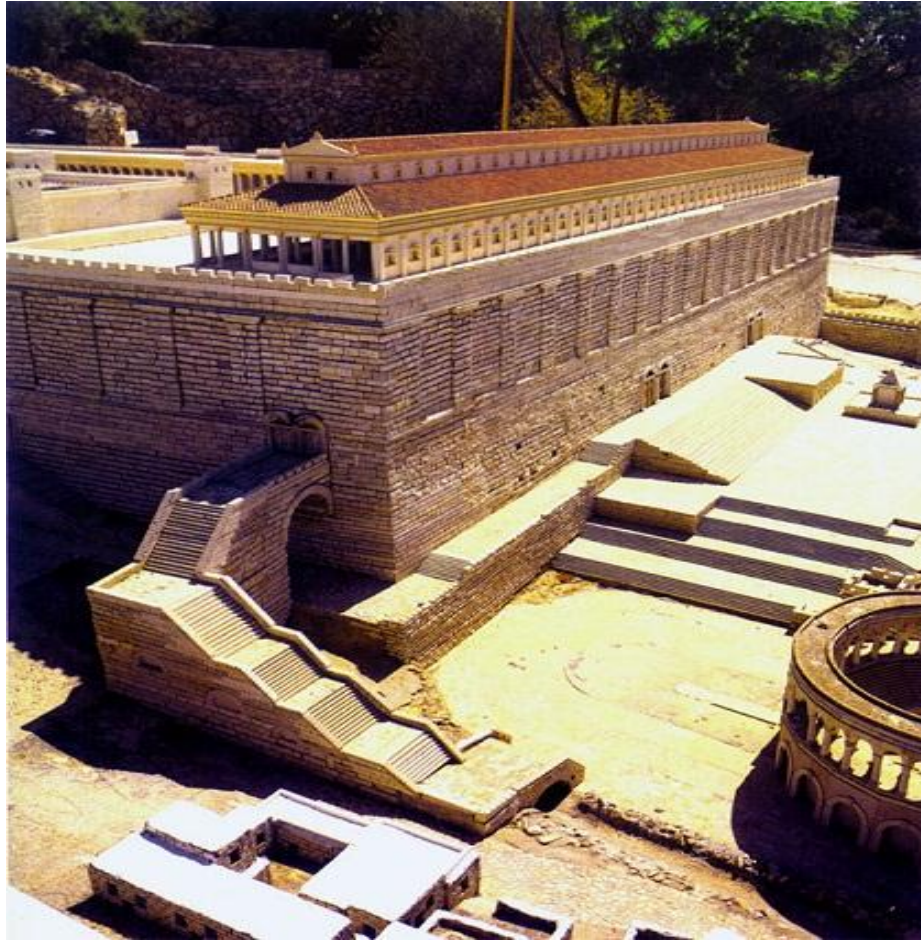
Σχεδιάγραμμα του οικοδομικού συγκροτήματος του Ναού του Ηρώδη με τις αυλές και το κυρίως οίκημα

Σχεδιάγραμμα του οικοδομικού συγκροτήματος του Ναού του Ηρώδη

«Η βασίλειος στοά» (αναπαράσταση)

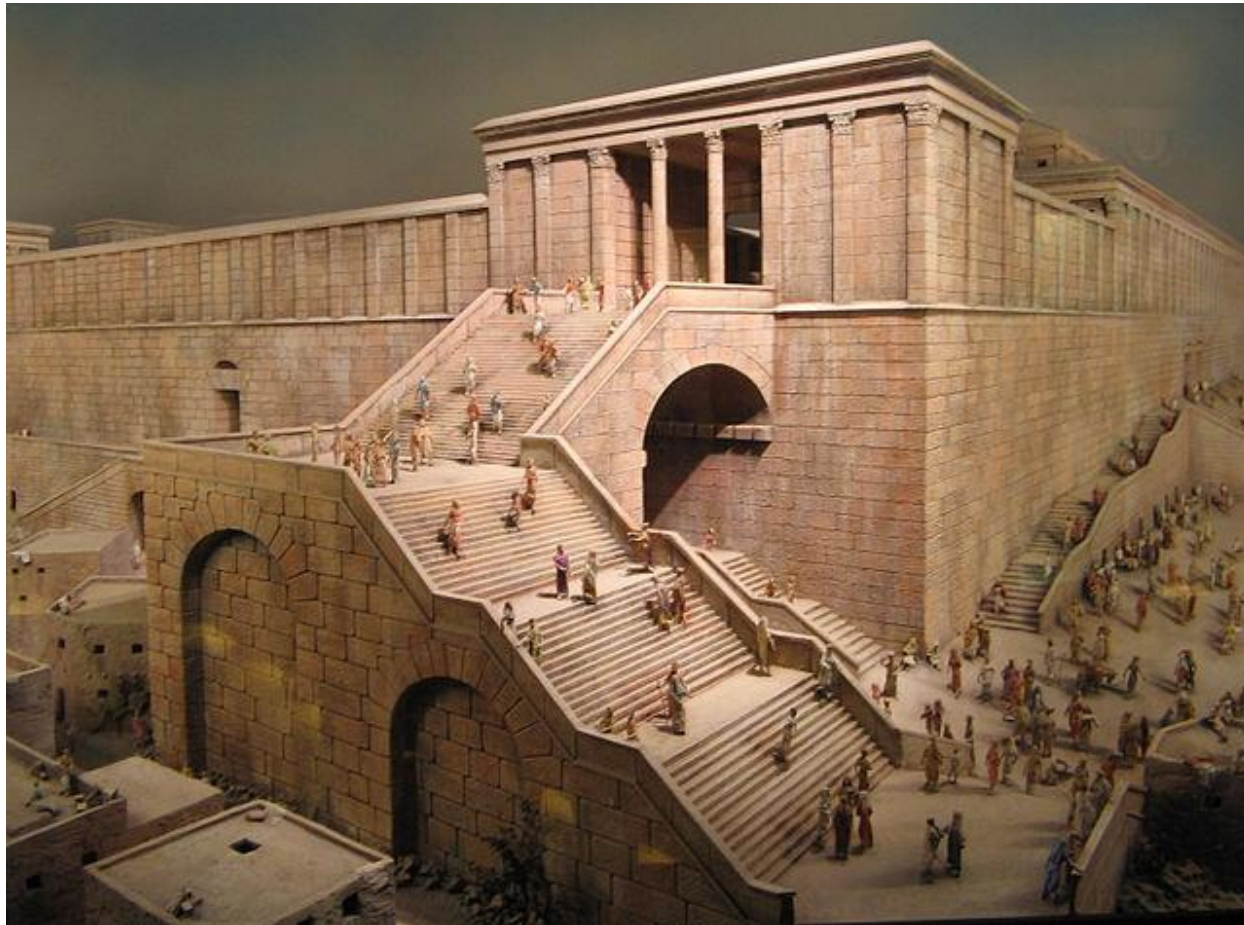

82

Αναπαράσταση της αψίδας του Robinson που οδηγούσε στη «βασίλειο στοά»

83

Το κατάλοιπο της αψίδας του Robinson

84

Το συνέδριο Σανχεντρίν

Αίθουσα με λαξευτές πέτρες. Δίπλα υπήρχε και πηγή εξαγνισμού.

(α) Θρησκευτική και πολιτική διοίκηση

(β) Θεματοφύλακας της παράδοσης

(γ) Έδρα οικονομικής διοίκησης που κανόνιζε πως έπρεπε να χρησιμοποιούν τα τεράστια ποσά που συγκεντρώνονταν τόσο από το θρησκευτικό φόρο όσο και από το προϊόν των γαζοφυλακίων.

Ο Ναός του Ηρώδη

Η αυλή των γυναικών

Η αυλή των ανδρών και των ιερέων (αναπαράσταση)

Ο Ναός του Ηρώδη [2]

- 17/18 π.Χ-64 μ.Χ.
- 70 μ.Χ ΠΥΡΠΟΛΕΙΤΑΙ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΡΕΦΕΤΑΙ.
- 133 μ.Χ ΑΝΔΡΙΑΝΟΣ ΣΤΗΝΕΙ ΤΟ ΒΩΜΟ ΤΟΥ ΔΙΟΣ ΣΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΠΟΥ ΕΣΤΕΚΕ Ο ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΗΡΩΔΗ.
- 537 μ.Χ Ο ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ ΟΙΚΟΔΟΜΕΙ ΚΥΚΛΙΚΟ ΝΑΟ.
- 689-691 μ.Χ. Ο ΑΡΑΒΑΣ ABDUL MALIK IBN MARWAN ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΕΙ ΤΟ ΤΕΜΕΝΟΣ ΤΟΥ ΟΜΑΡ (Dome of the Rock). Ο ΓΙΟΣ ΤΟΥ AL WALID ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΕΙ ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟ ΤΕΜΕΝΟΣ ΤΟΥ ΕΛ-ΑΚΣΑ. (ΔΙΑΣΩΖΟΝΤΑΙ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ).

Η επτάφωτη λυχνία

Η ολόχρυση επτάφωτη λυχνία που στέκει απέναντι από το τείχος των δακρύων και θυμίζει τον Ναό της Ιερουσαλήμ.

87

Το τέμενος του Ομάρ

88

Το «Τείχος των Δακρύων» έμπροσθεν του τεμένους του ελ-Άκσα

89

Το «Τείχος των Δακρύων»

90

Ιερουσαλήμ – Το παρεκκλήσι του βιβλίου

91

Ιερουσαλήμ – Πρώτο μοντέλο ναού

92

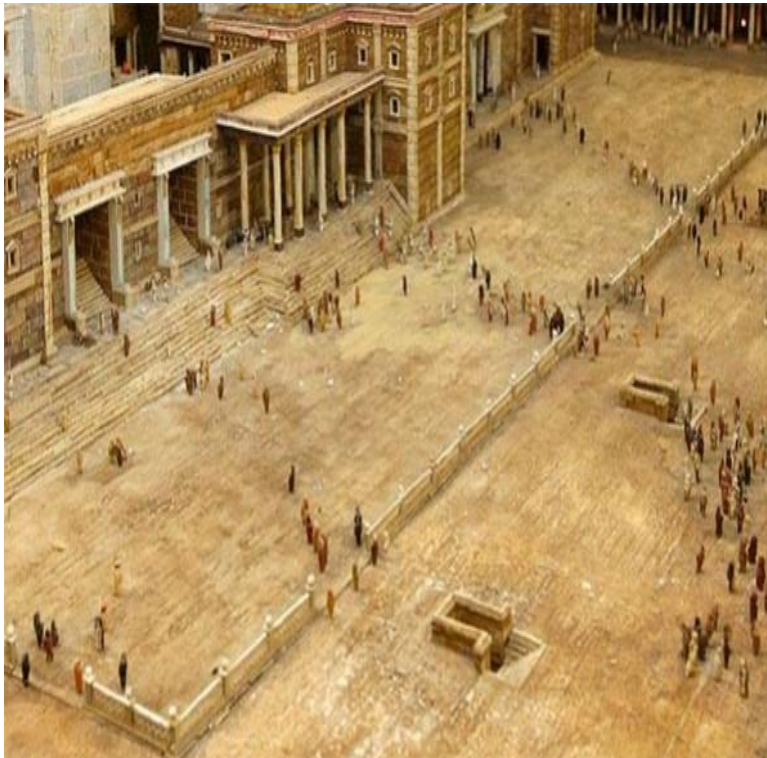
Γεγονότα στον Ναό του Ηρώδη

- ΣΤΟΑ ΣΟΛΟΜΩΝΤΑ (ΛΚ 2,41-49) - ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΙΗΣΟΥ ΜΕ ΡΑΒΒΙΝΟΥΣ

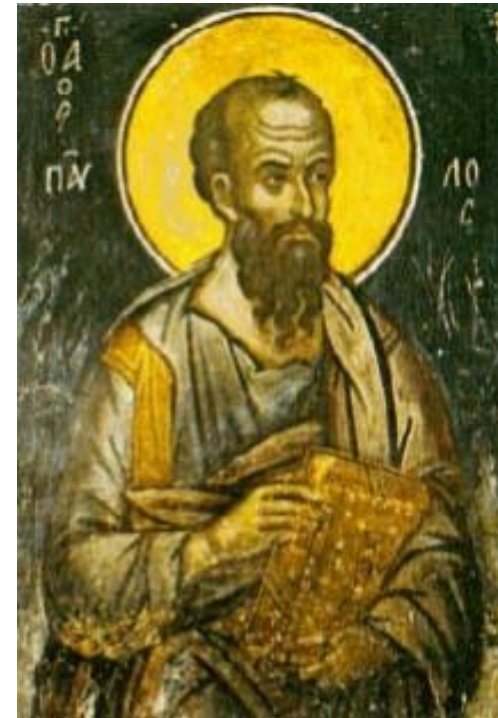

Γεγονότα στον Ναό του Ηρώδη [2]

- ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ (21,27-31) ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΡΟΦΙΜΟΥ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ.

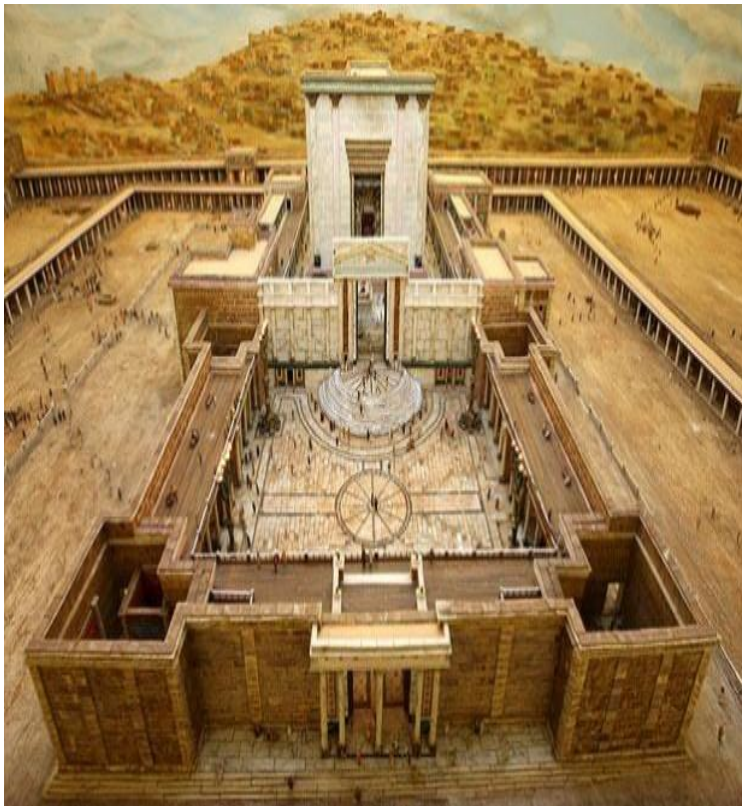
93

94

Γεγονότα στον Ναό του Ηρώδη [3]

- ΑΥΛΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ - ΓΑΖΟΦΥΛΑΚΙΑ (Μκ 12,41-44, Λκ 21,1-4)

95

Καὶ καθίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά· καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ δύο, ὃ ἐστὶν κοδράντης καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων ἔβαλεν τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν ὅλον τὸν βίον αὐτῆς. (Mar 12:41-44 BGT)

Γεγονότα στον Ναό του Ηρώδη [4]

- ΑΥΛΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΑΓΟΡΑΠΩΛΗΣΙΕΣ (Ιω 2,14-16)

96

Καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους, καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντα ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ τὰ τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας, καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν τὸ κέρμα καὶ τὰς τραπέζας ἀνέτρεψεν, καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν· ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου οἶκον ἐμπορίου.

Γεγονότα στον Ναό του Ηρώδη [5]

96

*εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι·
τεσσεράκοντα καὶ ἕξ ἔτεσιν
οἰκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ
ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν;
21 ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ
ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ.
22 ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν,
ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι
τοῦτο ἔλεγεν, καὶ ἐπίστευσαν τῇ
γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ
Ἰησοῦς. (Ἰω 2,20-22)*

Γεγονότα στον Ναό του Ηρώδη [6]

- ΚΑΤΑΠΕΤΑΣΜΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΕΣΧΙΣΘΗ ΟΤΑΝ Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΙΠΕ ΤΕΤΕΛΕΣΤΑΙ

97

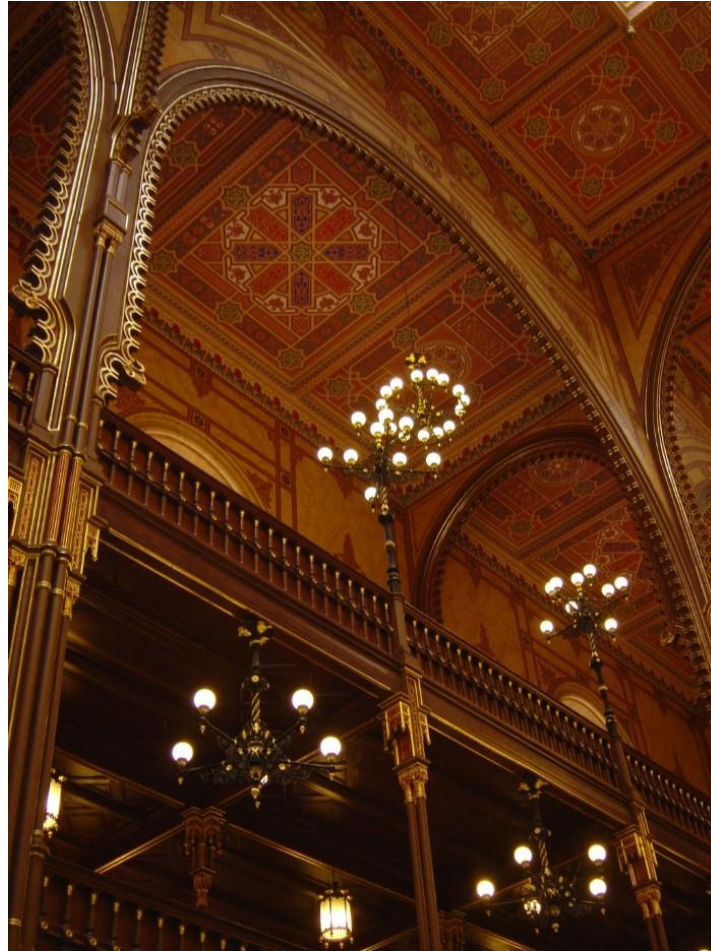
Σύγχρονη Συναγωγή

Σύγχρονη Συναγωγή [2]

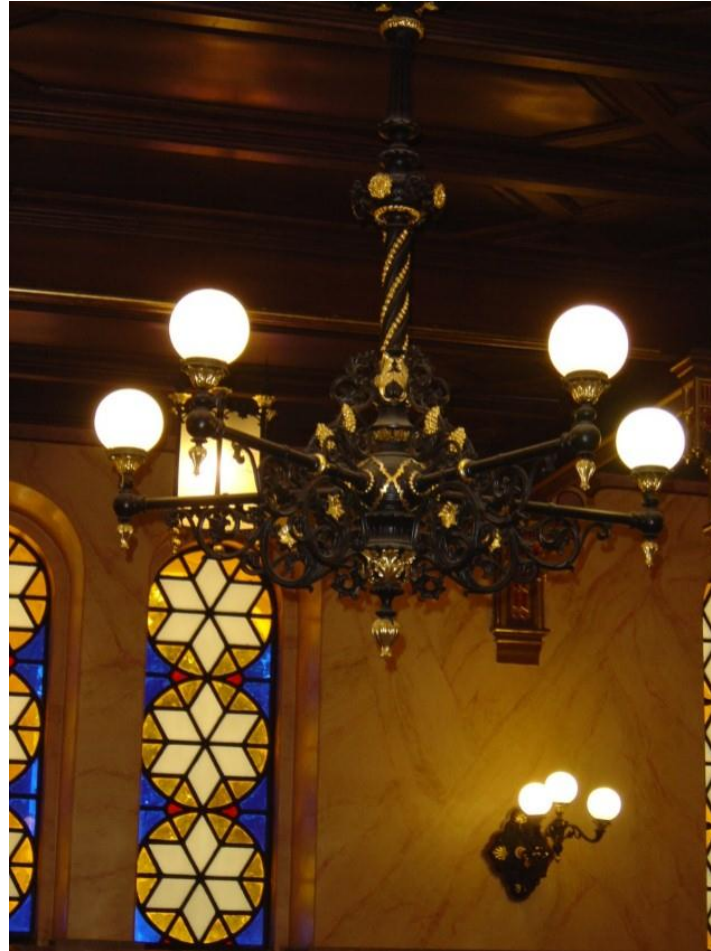
Σύγχρονη Συναγωγή [3]

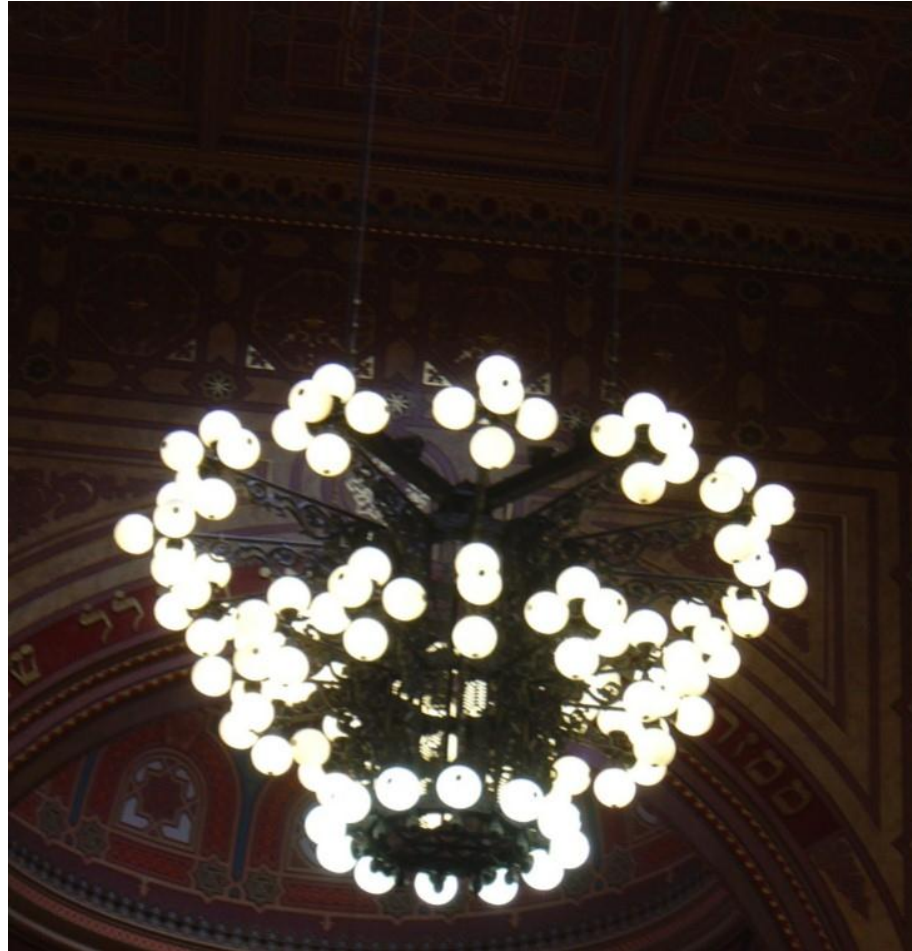
Σύγχρονη Συναγωγή [4]

Σύγχρονη Συναγωγή [5]

Σύγχρονη Συναγωγή [6]

Σύγχρονη Συναγωγή [7]

Σύγχρονη Συναγωγή [8]

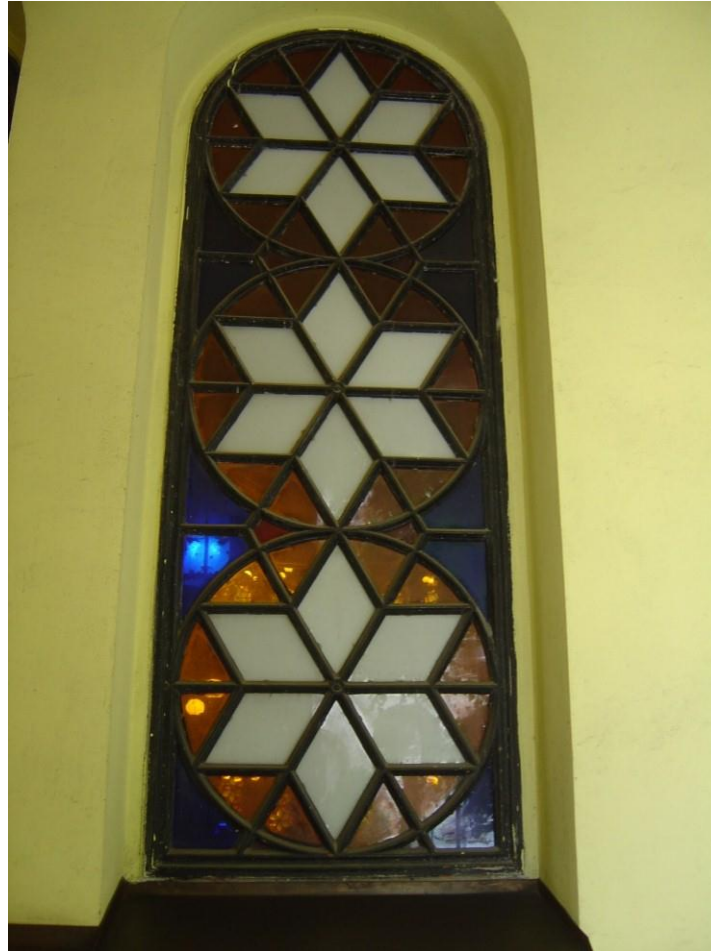
Σύγχρονη Συναγωγή [9]

Σύγχρονη Συναγωγή [10]

Σύγχρονη Συναγωγή [11]

Μουσείο

Μουσείο [2]

Μουσείο [3]

Μουσείο [4]

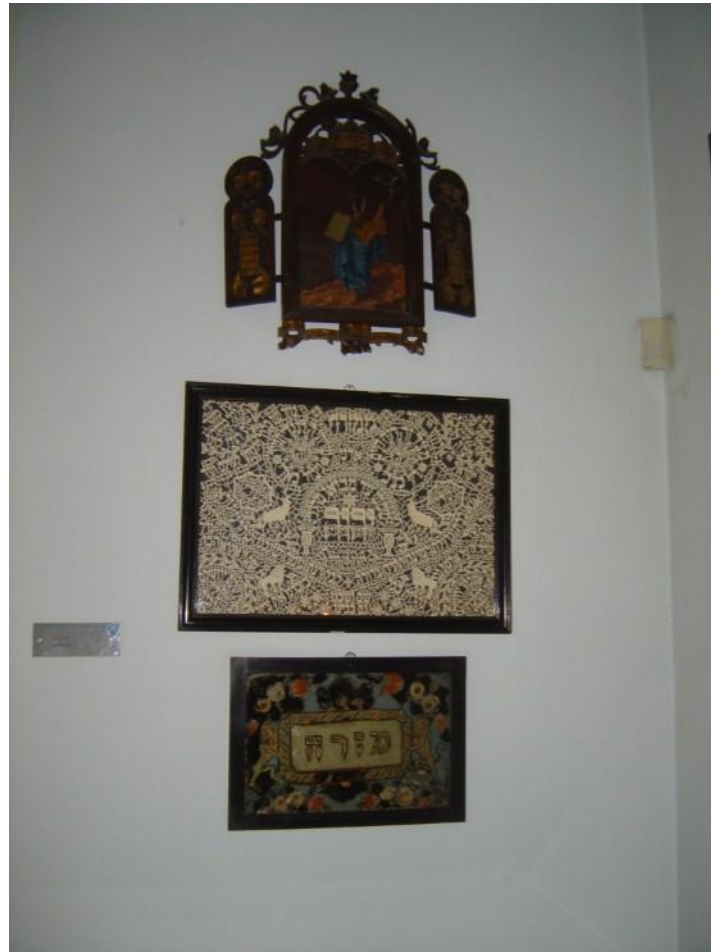
Μουσείο [5]

Μουσείο [6]

Μουσείο [7]

Μουσείο [8]

Μουσείο [9]

Μουσείο [10]

Μουσείο [11]

Μουσείο [12]

Μουσείο [13]

Μουσείο [14]

Μουσείο [15]

ΣΟΦΑΡ

Μουσείο [16]

Μουσείο [17]

Μουσείο [18]

Μουσείο [19]

Μουσείο [20]

Μουσείο [21]

Hanukiák (hanukai gyertyatartók)
Hanukkiaks (candlesticks for Hanukkah)

1. Kelet-Európa, XIX. század közepe, réz
Eastern Europe, middle of the 19th
century, copper

4. Napóleon alakjával, Lengyelország, XIX.
század eleje, réz
With the figure of Napoléon, Poland,
beginning of the 19th century, copper

7. i. Lid
With
18th
8. Ha
Wi
9. O
10. li

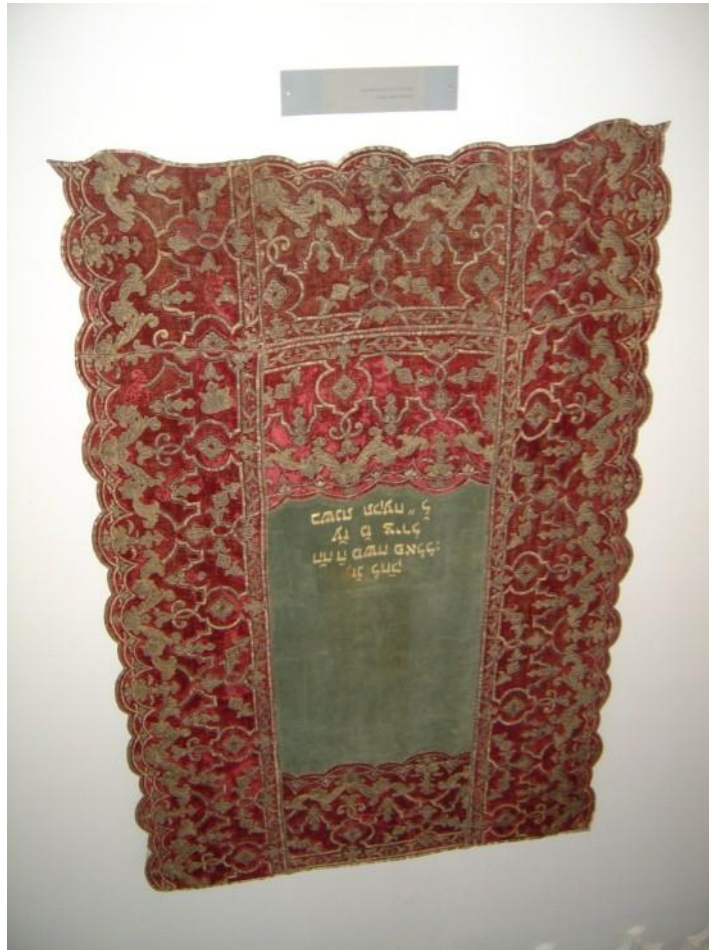
Μουσείο [22]

Μουσείο [23]

Μουσείο [24]

Μουσείο [25]

Μουσείο [26]

Τέλος

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Έχουν προηγηθεί οι κάτωθι εκδόσεις:

- Έκδοση 0.9 διαθέσιμη [εδώ](#).

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Σωτήριος Δεσπότης, Θωμάς Μαυρομούστακος 2015. Σωτήριος Δεσπότης, Θωμάς Μαυρομούστακος. «Βιβλική Αρχαιολογία - Θεσμολογία. Ενότητα 1.1: Ο Ιερός χώρος στο Βιβλικό Ισραήλ». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://opencourses.uoa.gr/courses/SOCTHEOL103/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (1/20)

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:

Εικόνες/Σχήματα/Διαγράμματα/Φωτογραφίες

Εικόνα 1: Το βαμά της Γιλγάλ. Copyrighted.

<http://www.biblewalks.com/Photos47/GilgalArgaman11s.jpg>

Εικόνα 2: Ιερός χώρος των Χαναναίων στα υψώματα του Γκολάν. Copyrighted.

Εικόνα 3: Αβραάμ ο Δίκαιος. Copyrighted.

http://users.sch.gr/aiasgr/Image/Palaia_Diathikh/Abraam/Abraam_03.jpg

Εικόνα 4: Το όραμα του Ιακώβ και η υπόσχεση του Θεού. Public domain.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jacobs_Vision_and_Gods_Promise.jpg?uselang=el

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (2/20)

Εικόνα 5: Ματσεμπώθ στο μουσείο της Χαζώρ. Copyrighted.

<http://www.imj.org.il/images/corridor/bronfman/canaanite/permanent%20exhibition/stelae%20temple.jpg>

Εικόνα 6: Small idols – Teraphim. Copyrighted. [http://4.bp.blogspot.com/_vLBRHQAIH_U/UBuHHo5HnSI/AAAAAAAAAL2w/ZJempDdlaVg/s1600/5+-+Lands+of+Bible+Museum+\(3\)+teraphim.JPG](http://4.bp.blogspot.com/_vLBRHQAIH_U/UBuHHo5HnSI/AAAAAAAAAL2w/ZJempDdlaVg/s1600/5+-+Lands+of+Bible+Museum+(3)+teraphim.JPG)

[http://4.bp.blogspot.com/_vLBRHQAIH_U/UBuHHo5HnSI/AAAAAAAAAL2w/ZJempDdlaVg/s1600/5+-+Lands+of+Bible+Museum+\(3\)+teraphim.JPG](http://4.bp.blogspot.com/_vLBRHQAIH_U/UBuHHo5HnSI/AAAAAAAAAL2w/ZJempDdlaVg/s1600/5+-+Lands+of+Bible+Museum+(3)+teraphim.JPG)

Εικόνα 7: Four Horned Altar from Tel Beer Sheba at the Israel Museum.

Copyrighted. http://2.bp.blogspot.com/-EdIDqQb4KpU/UESfn76A-I/AAAAAAAAAC0o/K0pI03b_0vw/s1600/altar+beersheva.JPG

Εικόνα 8: Η Σκηνή του Μαρτυρίου. Copyrighted.

<http://www.jpost.com/HttpHandlers/ShowImage.ashx?id=175334&h=530&w=758>

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (3/20)

Εικόνα 9: Σκίτσο της Σκηνής του Μαρτυρίου. Copyrighted.

<http://www.augoustinos-kantiotis.gr/wp-content/uploads/2009/12/%CF%83%CE%BA%CE%B7%CE%BD%CE%B7-%CE%9C%CE%B1%CF%81%CF%84..jpg>

Εικόνα 10: Σχέδιο της Σκηνής του Μαρτυρίου. Copyrighted.

<http://www.apologitis.com/gr/ancient/eik/solomon17.jpg>

Εικόνα 11: Το αίθριο της Σκηνής του Μαρτυρίου. Copyrighted.

http://www.praisegate.com/images/bible/negev_tabernacleModel_inside_large.jpg

Εικόνα 12: Το εσωτερικό της Σκηνής του Μαρτυρίου. Copyrighted.

http://4.bp.blogspot.com/-msXkAL6FPwc/UtBV_teUshI/AAAAAAAAADmo/47-mh1d1rMQ/s1600/%CE%97+%CE%A3%CE%9A%CE%97%CE%9D%CE%97+%CE%A4%CE%9F%CE%A5+%CE%9C%CE%91%CE%A1%CE%A4%CE%A5%CE%A1%CE%99%CE%9F%CE%A5.jpg

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (4/20)

Εικόνα 13: Οι εσωτερικοί χώροι και τα αντικείμενα της Σκηνής του Μαρτυρίου. Public domain.

<https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a2/Tabernacle.png>

Εικόνα 14: Old Testament Tabernacle Holy Place. Copyrighted. <http://www.bible-history.com/sketches/ancient/altar-bronze.jpg>

Εικόνα 15: Ο χάλκινος λουτήρ. Copyrighted.

<http://www.mishkanministries.org/images/laver.jpg>

Εικόνα 16: Το θυσιαστήριο του θυμιάματος. Public domain.

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Timna Tabernacle Incense altar.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Timna_Tabernacle_Incense_altar.jpg)

Εικόνα 17: Η επτάφωτη λυχνία. Copyrighted.

<http://www.generationword.com/devotions/photos-diagrams/pics-images/jan-photos/27b-night-view-of-golden-candle-stand.jpg>

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (5/20)

Εικόνα 18: Το φυτό Αμυγδαλιά. Copyrighted. <http://back-to-nature.gr/wp-content/uploads/2013/01/25.jpg>

Εικόνα 19: Σκίτσο της Σκηνής του Μαρτυρίου. Copyrighted. <http://www.augoustinos-kantiotis.gr/wp-content/uploads/2009/12/%CF%83%CE%BA%CE%B7%CE%BD%CE%B7-%CE%9C%CE%B1%CF%81%CF%84..jpg>

Εικόνα 20: Το Έμβλημα του Ισραήλ. Public domain. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Emblem_of_Israel.svg

Εικόνα 21: Μενορά, Η Επτάφωτος Λυχνία. Copyrighted. http://culture.larissadimos.gr/upload_pictures/1226309711_54_min_102menora_small.jpg

Εικόνα 22: Η Δαλιδά και ο Σαμψών. Public domain. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Andrea_Mantegna_042.jpg?uselang=el

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (6/20)

Εικόνα 23: Roman Triumphal arch panel copy from Beth Hatefutsoth, showing spoils of Jerusalem temple. Public domain.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Arch_of_Titus_Menorah.png

Εικόνα 24: Η Σταύρωση του Κυρίου. Copyrighted.

Εικόνα 25: Η δημιουργία του κόσμου και του ανθρώπου. Copyrighted.

<https://i0.wp.com/www.egolpion.com/img/creation-345.jpg>

Εικόνα 26: Η δημιουργία του ανθρώπου. Μιχαήλ Άγγελος. Copyrighted.

<http://blogs.sch.gr/kantonopou/files/2009/05/jimg.jpg>

Εικόνα 27: Σκίτσο της Σκηνής του Μαρτυρίου. Copyrighted.

<http://www.augoustinos-kantiotis.gr/wp-content/uploads/2009/12/%CF%83%CE%BA%CE%B7%CE%BD%CE%B7-%CE%9C%CE%B1%CF%81%CF%84..jpg>

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (7/20)

Εικόνα 28: Σχέδιο της Σκηνής του Μαρτυρίου. Copyrighted.

<http://www.apologitis.com/gr/ancient/eik/solomon17.jpg>

Εικόνα 29: Φίλων ο Αλεξανδρεύς. Public domain.

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Philon.jpg>

Εικόνα 30: Ο φιλόσοφος Ιάμβλιχος. Public domain.

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:lamblichus.jpg>

Εικόνα 31: Η τράπεζα της προθέσεως. Public domain.

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Timna Tabernacle Table of Showbread.jpg>

Εικόνα 32: Η Κιβωτός της Διαθήκης. Public domain.

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:R%C3%A9plica del Arca de la Alianza--1.JPG>

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (8/20)

Εικόνα 33: "Η ζωή οργανώνεται με βάση το Νόμο του Μωυσή". Copyrighted.

http://images.slideplayer.gr/7/1948496/slides/slide_3.jpg

Εικόνα 34: Διάγραμμα της Κιβωτού της Διαθήκης και του στρατοπέδου των Ισραηλιτών στην έρημο. Copyrighted.

<https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/originals/ea/31/8e/ea318e47b359a780996ad6c2e6c0e3da.jpg>

Εικόνα 35: Χάρτης που δείχνει τον τρόπο κατασκήνωσης των 12 φυλών του Ισραήλ, γύρω από τη Σκηνή του Μαρτυρίου. Copyrighted.

http://4.bp.blogspot.com/_lcgZXNtvWG8/VOxdTRQb2KI/AAAAAAAAAZCc/g8DHEHkahHo/s1600/%CF%83%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%84%CF%8C%CF%80%CE%B5%CE%B4%CE%BF.jpg

Εικόνα 36: Αντικείμενα της Σκηνής του Μαρτυρίου. Copyrighted.

http://4.bp.blogspot.com/_xdH7mZfuGi4/TxGeSfd5zUI/AAAAAAAAADaY/8RV7kNWUNIo/s1600/cross01.jpg

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (9/20)

Εικόνα 37: Κείμενο για τη Σκηνή του Μαρτυρίου. Copyrighted.

<http://image.slidesharecdn.com/random-130317204808-phpapp01/95/-15-638.jpg?cb=1363553365>

Εικόνα 38: Το άστρο του Δαβίδ. Public domain.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Star_of_David.svg

Εικόνα 39: Το άστρο του Δαβίδ και τα 24 γράμματα του Εβραϊκού αλφαβήτου.

Copyrighted. [https://s-media-cache-](https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/236x/4c/42/9b/4c429b1ea04f4784181b6f436ec3d7f7.jpg)

[ak0.pinimg.com/236x/4c/42/9b/4c429b1ea04f4784181b6f436ec3d7f7.jpg](https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/236x/4c/42/9b/4c429b1ea04f4784181b6f436ec3d7f7.jpg)

Εικόνα 40: Ο ουροβόρος όφης, με το Άστρο του Δαυίδ και τη Σβάστικα.

Copyrighted.

https://2mnka.files.wordpress.com/2011/07/blavatsky_magic_theosophy_gr.jpg

Εικόνα 41: Πεντάλφα (με γράμματα στις κορυφές). Public domain.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pentagram_letters.svg

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (10/20)

Εικόνα 42: Η Πεντάλφα των Πυθαγορείων. Copyrighted.

<http://images32.inewsgr.com/1550/15509677/pentalfa-to-symvolo-tis-teleiotitas-160.jpg>

Εικόνα 43: Η Πεντάλφα και ο συμβολισμός της. Copyrighted.

<http://coolweb.gr/img/89/2.jpg>

Εικόνα 44: Ο Μπαφομέτ (Baphomet). Public domain.

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Baphomet.png>

Εικόνα 45: Ο Λόφος Μωρία στη σημερινή του μορφή. Copyrighted.

<http://static1.squarespace.com/static/5126bbb4e4b08c2e6d1cb6e4/t/546b4c31e4b0be46496f779e/1416318006605/tm.jpeg>

Εικόνα 46: King Solomon. Public domain.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Dore_Solomon_Proverbs.png

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (11/20)

Εικόνα 47: Ο Ναός του Σολομώντα. Copyrighted.

http://users.sch.gr/aiasgr/Image/Naoi_kai_Mones/O_Naos_tou_Solomwnta/O_Naos_tou_Solomwnta_01.jpg

Εικόνα 48: Ο Ναός του Σολομώντα. Copyrighted.

http://users.sch.gr/aiasgr/Image/Naoi_kai_Mones/O_Naos_tou_Solomwnta/O_Naos_tou_Solomwnta_02.jpg

Εικόνα 49: Το σχέδιο του Ναού του Σολομώντα. Copyrighted.

<http://a401.idata.over-blog.com/1/17/04/62/IMAGES/ILLUSTRATIONS/tsalomon.jpg>

Εικόνα 50: Το θυσιαστήριο των ολοκαυτωμάτων. Copyrighted.

<http://1.bp.blogspot.com/-lasJeAFegzY/Tk6gX-RQLaI/AAAAAAAAAec/xZg3j5MUIWc/s1600/altar.jpeg>

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (12/20)

Εικόνα 51: Η χάλκινη θάλασσα. Copyrighted.

<http://www.godlikeproductions.com/sm/custom/45b6c97adc.jpg>

Εικόνα 52: Οι τροχηλάτοι λουτήρες (μεχενώθ). Copyrighted.

<http://www.aloha.net/~mikesch/w-laver.jpg>

Εικόνα 53: Τα λατρευτικά αντικείμενα στο Άγιο. Copyrighted. <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/474x/8a/fe/1b/8afe1b6a167c9a680ea057234f669d74.jpg>

Εικόνα 54: Σχέδιο με το Άγιο και το Άγιο των Αγίων. Copyrighted.

https://s3.amazonaws.com/test.classconnection/720/flashcards/169720/jpg/temple_of_solomon_plan.jpg

Εικόνα 55: Το Άγιο των Αγίων. Copyrighted. http://1.bp.blogspot.com/_LleEQxpJqE0/UepQEzxTlpl/AAAAAAAAAIG4/DIASPkEYo-Q/s1600/holy_of-holies.jpg

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (13/20)

Εικόνες 56-57: Τρισδιάστατη απεικόνιση του Ναού του Ζοροβάβελ. Copyrighted.
http://media.moddb.com/cache/images/mods/1/25/24539/thumb_620x2000/temple_of_jerusalem.png

Εικόνα 58: Η Ομορφοκκλησιά στο Γαλάτσι. Copyrighted.
http://www.antibaro.gr/wp-content/uploads/2013/01/image_gallery.jpg

Εικόνα 59: Ο τάφος του Ζαχαρία. Copyrighted.

Εικόνα 60: Η Θεοτόκος. Copyrighted. <http://evaggelismostheotokou.gr/wp-content/uploads/2015/04/kantili.jpg>

Εικόνα 61: Προτομή του Ι. Πολέμη. Public domain.
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:I._Polemis.JPG

Εικόνα 62: Η Τορά. Public domain.
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Torah_and_jad.jpg?uselang=el

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (14/20)

Εικόνα 63: Ερείπια του Ναού της Ελαφαντίνης. Copyrighted.

[http://www.megalithic.co.uk/a558/a312/gallery/tunisia/Tunisia and North Africa/upper_egypt/Elephantine Hebrew Temple.JPG](http://www.megalithic.co.uk/a558/a312/gallery/tunisia/Tunisia and North Africa/upper_egypt/Elephantine_Hebrew_Temple.JPG)

Εικόνα 64: Οι Σαμαρείτες, ο Ιησούς, και η Αγία Φωτεινή. Copyrighted.

<http://users.sch.gr/stavrianakis/images/stories/agia%20fotini%2001.jpg>

Εικόνα 65: Η Συναγωγή της Δήλου. Copyrighted.

http://www.synagogues360.org/pics/greece_004/addimages/greece_004_07.jpg

Εικόνα 66: Η καθέδρα του Μωυσέως στη Συναγωγή της Δήλου. Copyrighted.

http://www.synagogues360.org/pics/greece_004/addimages/greece_004_03.jpg

Εικόνα 67: Η Συναγωγή των Μαγδάλων. Copyrighted. <http://cdn.elpais.cr/wp-content/uploads/2015/07/Magdala-Israel-archivo.jpg>

Εικόνα 68: Fresco στη Συναγωγή των Μαγδάλων. Copyrighted.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (15/20)

Εικόνα 69: Η Συναγωγή της Γκάμλα. Public domain.

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gamla_Synagogue_\(5\).JPG](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gamla_Synagogue_(5).JPG)

Εικόνα 70: Πανοραμική φωτογραφία του Ηρώδειου της Ιουδαίας. Public domain.

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Erodiio102.JPG>

Εικόνα 71: Η επιγραφή του Αρχισυναγωγού Θεοδότου. Public domain.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Theodotus_inscription.jpg

Εικόνα 72: Το μωσαϊκό της Συναγωγής της Bet Alpha. Copyrighted.

<https://pathwaytoascension.files.wordpress.com/2012/03/beitalpha-synagogue.jpg>

Εικόνα 73: Σχεδιάγραμμα της Συναγωγής του El Khibre. Copyrighted.

https://lh5.googleusercontent.com/-PY6JxXUy1z4/VCGIzx20BFI/AAAAAAAAA4C8/xfkxch1DxAE/s900/IMG_P9635a-a.jpg

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (16/20)

Εικόνα 74: Um el Kantar. Public domain.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Keshatot_Rehavam_IMG_5693.JPG

Εικόνα 75: Ο λίθος της Συναγωγής των Μαγδάλων. Copyrighted.

<https://endtimeheadlines.files.wordpress.com/2013/01/magdala-stone-600.jpg?w=640>

Εικόνα 76: View of Herod's Temple Mount from the east. Copyrighted.

http://www.generationword.com/jerusalem101-photos/temple_mount/herod/view-from-east.JPG

Εικόνα 77: Ο Ναός του Σολομώντα όπως τον ανακαίνισε ο Ηρώδης. Copyrighted.

http://users.sch.gr/aiasgr/Image/Naoi_kai_Mones/O_Naos_tou_Solomwnta/O_Naos_tou_Solomwnta_03.jpg

Εικόνα 78: Το φρούριο Αντωνία. Public domain.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:The_Antonia_Fortress.jpg

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (17/20)

Εικόνα 79: Η αυλή των εθνικών στο Ναό του Ηρώδη. Copyrighted.

http://www.inspirefusion.com/media/2012/herods_temple5.jpg

Εικόνα 80: Αναπαράσταση του εσωτερικού της «βασιλείου στοάς». Copyrighted.

<http://i.imgur.com/f9Aoc.jpg>

Εικόνα 81: Σχεδιάγραμμα του οικοδομικού συγκροτήματος του Ναού του Ηρώδη με τις αυλές και το κυρίως οίκημα. Copyrighted. <http://shelleylloydsmith.com/wp-content/uploads/2012/04/Temple-Diagram.jpg>

Εικόνα 82: «Η βασίλειος στοά». Copyrighted.

<http://emp.byui.edu/satterfieldb/Jerusalem/Templesouthside.jpg>

Εικόνα 83: Αναπαράσταση της αψίδας του Robinson που οδηγούσε στη «βασίλειο στοά». Public domain.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Reconstruction_model_of_Ancient_Jerusalem_in_Museum_of_David_Castle.jpg

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (18/20)

Εικόνα 84: Το κατάλοιπο της αψίδας του Robinson. Copyrighted. <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/736x/03/31/4e/03314e1515eabd1ff936c6aa9d8e30e3.jpg>

Εικόνα 85: Η αυλή των γυναικών στο Ναό του Ηρώδη. Copyrighted. <http://www.johnpratt.com/items/email/2011/images/st2.jpg>

Εικόνα 86: Η αυλή των ανδρών και των ιερέων στο Ναό του Ηρώδη. Copyrighted. <http://www.bibleodyssey.org/~media/Images/People/P/priests-levites-temple.ashx>

Εικόνα 87: Η επτάφωτη λυχνία. Copyrighted. <http://www.generationword.com/devotions/photos-diagrams/pics-images/jan-photos/27b-night-view-of-golden-candle-stand.jpg>

Εικόνα 88: Το τέμενος του Ομάρ. Public domain. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:View_of_the_Dome_of_the_Rock.jpg

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (19/20)

Εικόνα 89: Το «Τείχος των Δακρύων». Public domain.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:The_Western_Wall.jpg

Εικόνα 90: Το «Τείχος των Δακρύων». Public domain.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Western_Wall_in_sunshine.JPG

Εικόνα 91: Jerusalem, Shrine of the Book. Public domain.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jerusalem_Schrein_des_Buches_BW_1.JPG

Εικόνα 92: Holyland Model of Jerusalem. Public domain.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jerusalem_Modell_BW_2.JPG

Εικόνα 93: Η αυλή των εθνικών στο Ναό του Ηρώδη. Copyrighted.

http://www.inspirefusion.com/media/2012/herods_temple5.jpg

Εικόνα 94: Ο Απόστολος Παύλος. Copyrighted.

http://www.ecclesia.gr/greek/holysynod/commitees/tourism/st_paul/st_paul.jpg

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (20/20)

Εικόνα 95: Η αυλή των γυναικών στο Ναό του Ηρώδη. Copyrighted.

<http://www.johnpratt.com/items/email/2011/images/st2.jpg>

Εικόνα 96: Christ driving the Traders from the Temple. Public domain.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:El_Greco_016.jpg

Εικόνα 97: Η Σταύρωση του Χριστού. Copyrighted. [https://s-media-cache-](https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/236x/b7/cb/53/b7cb531ea3b019f78db17d3e16a949c7.jpg)

[ak0.pinimg.com/236x/b7/cb/53/b7cb531ea3b019f78db17d3e16a949c7.jpg](https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/236x/b7/cb/53/b7cb531ea3b019f78db17d3e16a949c7.jpg)

